49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1230 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 30/13 ՅՈՒԼԻՍ 1905 10 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎԷԼ 1323 – 30 ՀԱԶԻՐԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته در
صاحب امتيازى : اوهانس قريد
ادارهخانهسى بابعالى جادهسنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ Համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու Համար	108 »	60 »
Արտասահմանի Համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Մտաւորական Կեանքը

ԻՆՏԷԼԻՔԷՆՏ ԿԻՆԵՐ

Ռուսահայերը բնորոշ սիրուն բառեր ունին մերթ։ Ասոնցմէ է ինտէլիքէնտը, որով կը յատկանշեն գրականութենէ, գեղարուեստէ հասկցող, զայն գնահատող, քննադատող և անով զբաղողները։

«Ինտէլիքէնտ»ութիւնը իր շրջանակը տակաւ կը լայնցնէ մեր մէջ, սակայն որո՛չ է և գեղեցիկ քայլ մը դէպի մտաւորականութիւն, դէպի քաղաքակրթութեան բարձրութիւնը։

Ասոր ապացուցութեան համար երկար բացատրութիւններու, փաստաբերութիւններու հարկ չկայ։ Հակիրճ ակնարկ մը մեր լրագրութեան վրայ և ուշադրութիւն մը՝ ընտանեկան շրջանակներու մէջ խօսակցութեան ձգտումներուն վրայ, պիտի պարզէ թէ կարծուածէն շատ աւելի հետաքրքիրներ, հասկցողներ և հետեւողներ ունինք գրականութեան և գեղարուեստի մասին։

Այսօր ամէն կերպով համոզուելու պատճառներ կան թէ, մեր իգական երիտասարդութիւնը նոյնքան կը չահեքրքրուի, կը հետեւի լրագրութեան ու գրականութեան, որչափ կը հետեւին այրերը, և եթէ զուգակշռութեան կըր մը դնենք, կիները առաւելութիւն մըն ալ պիտի ձեռք բերեն։

Ցաճախ, մեր ընտանեկան շրջանակներու մէջ կը հանդիպինք կիներու և աղջիկներու, որոնք իրենց գաղափարներու կատարելութիւնովը, դատողութեան ճշդութիւնովը և գնահատելու ու քննադատելու անկախութիւնովը կը զարմացնեն մեզի, անակնկալի կը բերեն և նոյն իսկ վիճաբանութեան մը պահուն, բարձրիգլալու դուրս կուգան իրենց լեզուի ճկունութեան և իգական շնորհներուն ձուլումին առաւելութիւնովը։ Ճշմարիտ յայտնութիւններ կ'ըլլան մեզի համար այդ ինտէլիքէնտ կիները, որոնց թիւը, բարեբաղդաբար, մատի վրայ համրուելու չափ տկար չէ, ընդհակառակը։

Բայց վերապահութիւնով վարուելու է մարդ, երբ մանաւանդ գործին մէջ կին կայ։ Իրա՛ւ է թէ մեծաթիւ ամբողջութիւն մը ունինք զարգացած, հասկցող և գրասէր կիներու կամ աղջիկներու, սակայն ասոնց մէջ պակաս ալ չեն այն ինքնահաւան, թեթեւ, ծանծաղ քննական տիպարները որոնց վրայ այնքան խորունկ կերպով ծիծաղած է Մոլիէր իր Գիտնական Կիներուն եւ Ծաղրելի Բանագիտուհիներուն մէջ։ Այս տիպարները մենք ալ ունինք առաւելապէս, մեր մէջ ալ աղուոր թիւ մը կայ խօլամիտ, եսադաւան, կեղծօրէն դժուարահաճ և տգիտօրէն քննադատ դեռատի օրիորդներու և ընտանետէր տիկիններու։

Ասոնք՝ իրենց մակերեսային բանգիտութեան և ծանծաղ խելացութեան մէջ ձգել կ'արժէ, անդրադառնալու համար մեր ճշմարտապէս ինտէլիքէնտ կիներուն և անոնցմէ սպասուած մտաւորական դերին։

Երբ բաղդատութեան մը դնենք մեր կիներուն չափը՝ այրերու հետ՝ օրուան լրագրութեան մէջ և երբ մանաւանդ աչքի առջեւ բերենք ինտէլիքէնտութեան իբրահաւասար վիճակը կեանքի մէջ իգական և արական սեռին համար, բաւական լայն անջրպետի մը պիտի հանդիպինք երկուքին միջեւ։

Այսօր մեր լրագրութեան կին գրողներուն թիւը հարիւրին տասը համեմատութեան հազիւ կը հասնի այր գրողներուն զուգակշռելով։ Ինչո՞ւ այս տարբերութիւնը, երբ շատ լաւ գիտենք որ զարգացումի և գրասիրութեան տեսակէտէն ոեւէ տարբերութիւն չկայ այդ երկու դասակարգերուն մէջ։

Դաստիարակութիւնը «ֆէմինիզմ»ի լաւագոյն շարժումը եղած է, և այսպէս մեր աղջիկները կ'ստանան մանչերու աստիճանակից կրթութիւն, թէ' Նախականին մէջ և թէ բեր երկրորդական՝ նկատի առնելով մէկ երկու թաղերու մէջ բացուած Լրացուցիչները։

Գրելու, գրականութիւնով զբաղելու գլխաւոր հիմը, ուսումը, մտաւորական կրթութիւնը ուրեմն, անխտրաբար և հաւասարաչափ կը մատակարարուի թէ' այրերուն և թէ կիներուն։ Միայն սա կրնայ առարկուիլ թէ, մեր աղջիկները վարժարանէն դուրս աւելի քիչ կը հետապնդեն իրենց մտքի հաճոյքները և բարգաւաճումը, քան աշխարհիկ ու ձեւապաշտիկ ձգտումները։

Ասոր փոխարէն սակայն անոնք աւելի դիւրութիւն, դիւրակեցութիւն և ժամանակ ունին քան էրիկ մարդիկ, որոնք իրենց օրական տաժանքներէն և հոգերէն դուրս, գրիչ ձեռք պիտի առնեն, քիչ մը մտածում պիտի սպառեն՝ գոհացում տալու համար իրենց մէջ արթնցած գրելու կիրքին կամ տարփանքին։

* *

Գրականութեան մը կատարելութեան գիծերը իր ումերուն այլազանութիւնը և հատուածակողմներուն ամբողջութիւնն են։ Երբ գրականութեան մէջ այրերու բաժինը կորովը ու մտածումն է, արուեստի և նրբութեան մասն ալ կիներուն կ'իյնայ։ Մէկը երբ դատողութեան նժարը ձեռք առած է, միւսը պէտք է զգացումներու և գոյնունքի ծաղիկը սփռէ։ Աշխատասիրութեան այս զոյգ գիծով է որ պիտի կազմուի ճշմարիտ գրականութեան մը հիմը։

Բայց, մեր մէջ այս աշխատութիւնը ահա՛ շատ անհաւասար է և տարանջատ։

Քանի՞ կին ունինք որ այսօր մեր լրագրութեան մէջ կ'աշխատին։ Շատ քիչ, մատի՛ վրայ համրուելու չափ.— Զապէլ Ասատուր, Զապէլ Եսայեան, Զարուհի Քալէմքեարեան, Հայկանոյշ Մառք, Եւփիմէ Աւետիսեան և Հոփսիմէ Արապեան։

Ասոնցմէ Զապէլ Ասատուր և Եւփիմէ Աւետիսեան իրենց խորշը քաշուած են, մին՝ մէկ երկու հանդէսներու տարեկան բացառիկ թիւին կը մասնակցի միայն և միւսը Կաղանդի և Ծնունդի պատմուածք մը համար տարին անգամ մը գրիչ ձեռք կ'առնէ։

Հետեւաբար, տեւական աշխատակցութիւնով մը կը գործեն միւս չորսը, որոնցմէ երկուքուկէսը միայն զուտ գրականութիւն մը կ'ընեն, Զապէլ Եսայեան, Հայկանոյշ Մառք և կէս մըն ալ Զարուհի Քալէմքեար, որ աւելի ընտանեկան և ընկերային խնդիրներու վրայ կը խօսի, քան կը ձգտի արուեստագիտական գրականութեան։ Երբ կիներու հրապարակագրութեան վրայ կը խօսինք, անյիշատակ անցնելու չենք Մաքրինէն, գաւառային անկիւնի մը այդ համեստ աշխատաւորը, որ իր սակաւապէտ գրիչով յաճախ բոլորովին նոր նիւթեր և հարցեր ի վեր կը հանէ մեր ընտանեկան կեանքէն։

Կիներու այսչափ ժուժկալութիւնը մեր գրականութեան մէջ տարօրինակ է չըտակը, բաղդատելով գրականութեամբ զբաղողներու, հետաքրքրուողներու, վերջապէս ինտէլիքէնտ կիներու բազմութեան։

Երեւոյթները առանց պատճառի չեն և այս պարագան ալ գլխաւորաբար իր երկու պատճառները ունի։

Նախ, որովհետեւ դեռ կը տիրէ այն տեսակ մը նախապաշարումը որ կը մղուէ՝ կիներու գրականութեան մէջ մուտ գործելը։ Գրիչ բռնող կինը իրա՛ւ է թէ յարգ ունի, համբաւ ունի մեր մէջ, սակայն տեսակ մը անհպատ կանխամտութիւն ալ կայ անոր շուրջ, երգիծական քմծիծաղ մը որ կը նետուի իր կանակին և քամահրանքի, ծամբաւանքի չեմ գիտեր ինչ տեսակ ցանց մը որ կը ձգտի բռնել զայն, եթէ երբեք ան զօրաւոր հոգիի մը խոյանքով չապացուցանէ թէ ինք դուրս է այդ նախապաշարուած գիծէն։ Գրիչի կինին հանդէպ անհամակրութիւն մը կայ, քանի որ ան համբաւ հանած է իբր լայնամիտ, լայնախոհ, ընդունուած կարգ ու սարքերը ոտնակոխող, աւանդական համեստութիւնը սանձարձակող. և մենք, գերազանցապէս Արեւելքցի ժողովուրդ, չպիտի ներէինք ոեւէ անհամեստութեան, համարձակ ճակատումի մը, այլ պիտի սպասէինք որ մեր կիները միշտ ըլլային անոնցմէ, որոնք պիտի կարմրէին էրիկ մարդու մը հետ տեսնուած ատեննին։ Իրաւ է որ այս չափազանց համեստամոլութիւնը դարմանուած է դաստիարակութեան չափով և ժամանակին հետ, սակայն դեռ կը տիրէ ան, քանի որ,— պէ՛տք է անկեղծ ըլլալ և խոստովանիլ— մեր գրագիտուհիներն ալ մերթ տեղի տուած են այդ կարծիքին վրայ թել մը աւելի բանելու։

Այս անհաճոյ մթնոլորտին համար է որ մեր բարձր և միջին դասու շատ մը զարգացած կիները, ինչպէս նաեւ աղջիկները իրենց հաճոյքին ու ժամանցին համար գրիչ ձեռք չեն առներ, այլ աւելի կ'ապրին իրենց ընտանիքին հոգեբովը, ընկերային ձեւակերպութիւններով և մանկ ընթերցասիրութիւնով մը, որոնք չեն ստորաբերիր դժբաղդաբար։

Իրա՛ւ է թէ գրականութենէ հաճելը և կամ գեղեցիկ կարծիքներ յայտնելն ու քննադատելը տարբեր են գրիչի արուեստէն և մտածումներու լաւագոյն շարադասութենէն, սակայն վերջապէս այնքան անհաւատ ալ չեն և ժամանակաւուն մը վարժութիւնը ու մարզանքը բաւ կրնան ըլլալ ճշմարիտ գրասէր մը գրականութեան արահետը առաջնորդելու։

Բայց թէ այս նախապաշարումը պէ՞տք է վարագոյր քաշէ զգացումի հաճոյքի և միեւնոյն ժամանակ փառքի գործունէութեան մը վրայ, ինչպէս է գրականը. ընդհակառակը։ Մեր ինտէլիքէնտ կիները քիչ մը նուազ նրբակըրկիտ պէտք է գտնուին, քիչ մը աւելի պէտք է ճակատաբաց ըլլան, քանի որ անկեղծութիւնը և համարձակութիւնը մեղադրելի կողմ մը չունին, ցորչափ չեն յանդգնիր ընտանեկան նկատումներու վնասել։ Մանաւանդ որ այդ քայլը՝ քայլ մը պիտի ըլլայ իրենց սեռին ազնուացման համար ալ, և միեւնոյն ժամանակ ցրուումը նախապաշարումի մը որ զիրենք կը պրկէր գլխաւորապէս անտեղի ձգտումներով։

Հայ կիներու այս մեկուսացումին մէկ պատճառն ալ չգոյութիւնն է մեր մէջ իրապէս կանացի շրջանակի մը։ Իրա՛ւ ալ տարօրինակ է ասա։ Որչափ որ ունինք մեր հարուստ դասին մէջ աշխարհիկ շրջանակ մը, չունինք բնաւ գրական շրջանակ մը և մեր քանի մը գրագիտուհիներն ալ, ըմբռնումներու տարբերութենէն՝ չենք գիտեր, կա՛մ իրարու հետ սերտ յարաբերութիւն մը չունին և կամ զիրար նախանձող եւ չարալեզուներ կը նկատեն ծաղրելի անգիտութիւնով մը։ Այս կանացի գրական շրջանակը յօրինողները թերթերը պէտք է ըլլան բնականաբար։ Սակայն մեր լրագիրներուն մէջ մէկէ աւելի կին աշխատակցուհի միեւնոյն ժամանակ չկայ որ, հաստատուն տեսակ մը քոյրութիւն և նոյնութիւն, որ կը ծնի աշխատակցութենէ։ Մեր թերթերուն խմբագիրներն ալ ընտանեկան աշխարհիկ յարաբերութիւններ հետապնդող մարդիկ չեն, մեկուսացած, իրենք իրենց ծանրատաղտուկ գործերով զբաղած, չեն կրնար իրենց ուզած ձեւովը քաջալերել, ոգեւորել ինտէլիքէնտները, եթէ երբեք շատ հազուադէպօրէն առիթը ունենան անոնց հանդիպելու։

Հետեւաբար մեր զարգացած կիները անոր համար հեռու կը մնան գրական ասպարէզէն, որովհետեւ անծանօթ կը մնան, չկայ շրջանակ մը ուր փայլին, անուն հանեն և քաջալերուելով՝ մուտ գործեն լրագրութեան մէջ։

Այդ գրական կանացի շրջանակն ալ կարելի է յօրինել կնոջական շաբաթաթերթի մը հրատարակութիւնով, որ լաւագոյն և միեւնոյն ժամանակ օգտակար ձեռնարկը պիտի ըլլայ նպաստելով թէ' իգական սեռին դաստիարակութեան, զարգացումին և բարձրացումին և թէ' միեւնոյն ժամանակ մեր ամոյն գրականութեան մէջ քիչ մը երանգ, շնորհ դնելու արուեստի և զգացումի այն համախառնումով, որուն գաղտնիքը ամէնէն աւելի կիներն են որ գիտեն։

Կանացի հանդէս մը յարմարագոյն ծրագիրով մը և կազմակերպութիւնով, վարուած՝ խնամքոտ ձեռքերէ և իրզճամիտ աշխատաւորներէ, ո՛չ միայն բարոյական յաջողութիւն մը պիտի ունենայ հասարակութեան ճանչցնելով անծանօթ մնացած տաղանդներ և կարողութիւններ, պաշտպանելով կիներու և աղջիկներու իրաւասութիւնները մեր ընտանեկան, դպրոցական և մտաւորական շրջանակներուն մէջ, այլ նաեւ նիւթական յաջողութիւն մը, քանի որ կին ընթերցասէրներու այնքան մեծ բազմութիւն մը ունինք և ա՛յնքան մեծ բազմութիւն մըն ալ այրերու որոնք հետաքրքիր են և պատրաստ՝ հետեւելու այդ գեղեցիկ գրական գործունէութեան։

Երբ կրօնաթերթի մը ծանրութիւնը կը տանի մեր հասարակութիւնը, ինչո՞ւ չպատահէ որ իգական փափկազարդ ու մտաւորային հաճոյականութեան մը չի վճարէ։

Յակոբ Տէր-Յակոբեան

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

(ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԷ ՄԸ)

Ցաճախ որ և է պարագայէ յառաջ եկած տպաւորութիւն մը իր ժամանակաւոր հետքը կը թողու ազդուող անձին վրայ, ինչպէս իրերու գիծերէն ինկած անդրադարձութեան մը ցոլքը տեսանողութեան վրայ։ Երկու այս պարագաներու տակն ալ, տպաւորութի՛նը կ'ըլլայ ա՛յնքան տեւական ու ազդու, որքան կը տրամադրէին ներգործող ազդակները, իրենց որակին ճշգրտութեան հաւանականութեամբ։ Աղէկ ազդուած լաւ տպաւորութիւն մը աւելի շատ իր հետքերը կը ժողվէ քան յոռի տպաւորութիւն մը, որուն տեսակները ա՛յնքան բազմազան, կ'առաջնորդեն մարդը աւելի խորերը զգայնութեանց։ Չեմ կարծեր որ կազմուածքի զանազանութիւնը տարբերութիւն մը ներմուծել սաստէ ինծի այս համոզմանս մէջ, վասն զի ամէն մարդ կը խոստովանի որ հաճոյքի բիծերը ժամանակը խնայողութեամբ կը գործածեն միշտ։

Այս պարագային տպաւորութիւնները տեւողութիւնը կրնանք սահմանել գլխաւոր երկու եզրերու վրայ, որոնցմէ վերջինն է անշուշտ, յոռի և կամ տխուր տպաւորութիւնը, որ անհաճոյ իրականութեան մը պատկերացումով իր ընդ երկար հետքերը կը թողու։

Այսպէս մտածելը հիմայ, տպաւորութեան մը արդիւնքն է ինծի համար, որուն ուղղակի ազդեցութիւնը կը կրեմ հակառակ ժամանակին բաւարար հոլովումին։ Այս տպաւորութիւնը որ իր ծանրութիւնը հանդչեցուց ա՛յնքան ազդուօրէն մտքիս վրայ, չի կարծուիր հարկաւ թէ ազնիւ սկզբնաւորութեամբ մը ծագած ըլլայ, և ճիշդ ասոր համար է որ դեռ ընդ երկար պիտի կրեմ զայն, խորապէս ցաւած։ Եւ երբ ցաւած կ'ըսեմ, չեմ կրնար զգածմանս խորութիւնը յայտնող բառով մը բացատրել, վասն զի այնքան աղքատ են բառերը մեծ ազդեցութիւններու ներքեւ։ Իմ մասիս, առանց ուրիշներու կարծիքը շօշափած ըլլալու, շա՛տ տխուր տպաւորութիւն մը բերի հետս Հինգշաբթի օրուան Մխիթարեան վարժարանի հանդէսէն, որուն յաջողութիւնը ապահովելու համար անուրանալի է որ ամէն փայլ զոհուած էր և ամէն հանդգնութեան միջոց ձեռք առնել խորհուած, այնպէս որ բոլոր հանդիսականները պատուով կը մեծարուէին իրենց յատկացեալ կարգերուն վրայ, հանգիստ ու հաճոյալի ժամանցի մը զուարթ պատրաստականութեամբ։ Բայց ինչ որ այնքան տարօրինակ եղաւ հանդէսի ընթացքին մէջ, իրեն վրայ խօսիլ տալու համար ապահովաբար մէկ պարագայ մը չէր միայն։ Այս տարօրինակութիւնը սկսաւ տեղեկագրի մը ընթերցումէն որ փոխանակ, (ինչպէս բոլոր կրթական յարկերու տակ,) խօսելու դպրոցական տարիին բոլորումին և այդ շրջանին մէջ աշակերտներուն ստացած բարոյական և ուսումնական կրթութեան վրայ, կամ շատ շատ պիտաճէի, մէկ խօսքով իր տեղեկագիր անունը իսկապէս արդարացնող ընթացքթեամբ ձեռ մը ըլլալուն՝ պարզապէս ու յայտնի յայտարարութիւն մը եղաւ, զոր վարժարանին Վերապատուելի վարիչ հայրը լսելի ընել տուաւ մեզի, հասկցնելով այդ առթիւ՝ թէ Յարկը որուն հողին վրայ կոխելու պատիւը կը
վայելէինք, կարելի չէր բաղդատ
մերազգի կրթական որ և է հաստատու
թեան մը հետ, որոնց կարողութեն
գեր ի վեր էր անսխալ օտար լեզու
խօսելնիլ. յետոյ անձ զովելու յատուկ
գեղեցիկ ճարտարութեամբ մը «Հա
Բանք»ը ուղղեց աշակերտներուն, զո
պսակելով հպարտացեալ....։
Այդ տեղեկագրին ընթերցումէն չէ
թանք եզրակացնել աշակերտներու նկ
չընչուած յաւակնոտութեան մը ա
գիտնքն ու մանրամասնութիւնները,
րոնք աւելի ծնողաց կ'իյնան նկատ
ղութեան առնել, այլ անդրադառնա
այն պարագային թէ ո՛րքան տղու դ
տողութեամբ պէտք էինք զարգը ը
լալ նկատուիլ հանդէսին վարժարա
մը, որուն վայելած համբաւին առաւ
լութիւնը մզած էր մեզ, նեղացուց
օգի մը ամէն սաստկութիւնները յան
առած՝ իբր ուրախ հանդիսատես
սրանց ծափելու իր ուղղութիւններ
Դժբախտաբար, այս առաջին տպաւ
րութիւնը հասկցուց մեզի թէ ինչ կա
խամաձութիւն մը կար հանդէսին ն
պատակին մէջ և պատրաստից մեր ա
կանջները աւելի նոր յայտնութիւնն
րու, որոնք չուշացան ալ։ Այս անգա
հազիւ տասներկու տարեկան տղեկ մ
էր որ՝ բեմ ելաւ յառաջ առողջանու
թեամբ մը և բնական վայելուչ չա
ժուձեւերով, —քան մը որ իրեն հա
մար բնական մեծ տաղանդ մը կը խօ
սանայ,— արտասանեց «Պարոն Ճշմա
տախոսեան» անուն monologue մը,
յատկապէս այդ օրուան համար պատ
րաստած էր նոյնպէս վարժարանին Վ
րիչ Ս. Հայրը։ Տասը տարեկան տղ
մը բերնին մէջ և մանաւանդ վարժա
րանի մը բեմէն որ սալոնի հաւաքու
մը չէր անշուշտ, խաղեր զետելու հ
մար, այդքան ծանրակշիռ կատ
շատ աւելի գոհունակութեամբ ունկը
դրուէր թերեւս լրագրի մը սիւնակնե
րուն մէջ, ուր հեղինակը իր համոզ
մը կը սաորպէ բացարձակ, քան մ
սումնարանի մը սեմին վրայէն։
Այդ monologue-ը որուն նպատա
էր մանկան մը բերնով ծաղրանկար
de coq à l'âne, մեր ուսողութիւնն
մեր գրականութիւնը, չեմ կարծեր
հասկցողներու կողմէ հաճութեամբ ու
կընդրուեցաւ, երբ անձնական համ
զումներ ու գովութիւններ ծախու ա
նել չէինք հրաւիրուած հարկաւ։
Այդ օրինակ գաղափարներու հա
ղիսացրութեան մը հեռաւոր մտածու
անգամ, զոր չէինք կրնար յղանալ ե
բե՛ք, պիտի ջլատէր զմեզ մեր հ
ւատքներուն մէջ, երբ անկեղծ բարե
կամ այդ հաստատութեան, ո՛ւր մա
գործակցութիւնը՝ որ թէպէտ ոչ այ
քան ազնիւ ու սպասուած, և թողա
զմեզ տխուր տպաւորութեան մը նե
քեւ, սակայն դարձեալ ամենապղտ
փոխադարձութիւն մը ընել չի տար մեզ
ու չենք դադրիր խորապէս յարգե
հայր Մէնէվիշեանը, անոր համար
պզտիկ քմծիծաղ մը պարգեւ մեր ուն
քերուն։

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ

ԱԼՔՈՀՈԼԻՆ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Ալքոհոլը ինչպէս աշխարհի ամէն կողմ
մեր մէջ ալ կը գործէ իր աւերները։
Հակալքոհոլական պայքարը որ նոր
թէեւ մեզի համար, այնպէս չէ Ե
րոպայի և Ամերիկայի համար, ո
մարդասիրական ընկերութիւններ ա
ի բուն կ'աշխատին, գէթ չափաւորել

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 17

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ե.

ՎԱՇԽԱՌՈՒՆ ՀՆՈՑԱՆ ԵՒ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՊԱՇՏՊԱՆԸ

Միս Օռէճ որ տեղեակ էր Լավառէժի ամբողջ գաղտնիքներուն և այս միջադէպին առթիւ անոր ենթարկուած մտահոգութիւնները կը կռահէր, այս պարագային ալ երիտասարդին օգնութեան համնելու փութալով, Տօն Ժօզէի շոգենաւին տախտակամածը ոտք կոխելուն պէս, հետամուտ եղած էր զայն խիստ քննութենէ մը անցընելու և կիներու յատուկ խորամանկութեամբ չափած, կշռած էր Տօն Ժօզէի ամբողջ հոգեբանութիւնը։

Պօվօրի Տօն Ժօզէն տեսնելուն պէս ցուցամատը շրթունքին տանելով, լռութեան յանձնարարած էր անոր։ Միս Օրէճ երկուքին միջեւ փոխանակուած այս գաղտնի նշանը տեսնելով, սկսած էր կասկածիլ և կայմին ետեւը սպրդելով, ունկնդրած էր Տօն Ժօզէի ու Պօվօրի միջեւ տեղի ունեցած հետեւեալ խօսակցութեան։

—Ինչպէս հարցուց Պօվօր, դո՞ւք էք այն անձնաւորութիւնը զոր յատկապէս Ամերիկա փոխադրելու համար հոս հանդիպեցաւ շոգենաւը։

—Այո՛, պարոն, ես եմ յարգելի Տօն Ժօզէ, ե՛ս եմ, բայց կ'աղաչեմ բերան մի' բանաք, եթէ բառ մը փախցընէք ձեր բերնէն, ամբողջ ապագաս կը փճացնէք։

—Ես ձեզ պիտի չի մատնեմ ըսաւ վաշխառուն, այս բանը չընելու համար շատ մը պատճառներ ունիմ, որոնց ամէնէն կարեւորը սա է թէ ես ձեզ պիտի օգնեմ, դուք ալ ինծի։

—Ինծմէ ինչ ծառայութիւն կ'սպասէք, հարցուց Տօն Ժօզէ։

—Ձեր շոգենաւէն դուրս հանել կ'ուզեն, ըսաւ Պօվօր, մինչդեռ իմ հոս մնալս խիստ կարեւոր է։ Եթէ զիս իբրեւ ծառայ իսկ ընդունիք ու շոգենաւին մէջ պահէք, մեծ ծառայութիւն մը բրած կ'ըլլաք։

—Աւելի շատ դիւրին բան մըն է։

—Ձեզի ուրիշ յայտնութիւն մըն ալ պէտք է որ ընեմ։ Շոգենաւին մէջ չեն թոյլատրեր որ ես իմ բուն անունովս Պօվօրի կանչուիմ, Լավառէժ կ'անուանէ զիս հոս։

—Շատ լաւ, ես ալ այդ անունով կուտամ ձեզ։

Լավառէժ Միս Օրէճի ձեռքով, երբ իմացաւ երկուքին միջեւ տեղի ունեցած այս բանակցութիւնը, անմիջապէս համոզում գոյացուց թէ գաղտնիք մը կար անոնց միջեւ, և սակայն ի՛նչ միջոցով պիտի կրնար վերահասու ըլլալ։ Լավառէժի համար ամէնէն մեծ խնդիրը ան էր որ Լօռն շոգենաւին մէջ մէկ տեղ երկու թշնամի պիտի ունենար։

Զ.

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՀԱՍԱՐԱԿԱԾԱՅԻՆ ԳՕՏԻԻՆ ՎՐԱՅ

Լավառէժ եթէ Տօն Ժօզէի կենսագրութիւնը մանրամասնօրէն հասկցած ըլլար իսկ, անոր ուղղամտութեան նկատմամբ չպիտի կրնար կասկած տածելէ դադրիլ։ Տօն Ժօզէ, թափառաշրջիկի հանգամանք մը ունէր, տեղ մը չէր կրնար տոտիկ ընել, և ասանկ մարդէ մը ամէն չարիք կարելի էր յուսալ։ Ինքը Բարիզ եկած էր, ուր Ամերիկայէ բերած մեծաքանակ գումարները չռայլելէ ետք, գտնուած էր այնպիսի ընթացքի մը մէջ, որով կատարելապէս արատ կը բերէր ֆրանսական ոստանին մէջ օտարականներու հանդէպ ցոյց տրուած ծայրայեղ հիւրասիրութեան։ Կորսնցուցած էր ունեցած փոքրիկ մէկ վարկն ալ և ապրելու համար խել մը ստոր միջոցներու դիմած էր։ Տօն Ժօզէ ամէնէն առաջ Բարիզ գտնուող սպանիացի տիկիններն ու պարոնները խաբելով կրցած էր բաւական ատեն կեանք մը քաշքշել հոն և որովհետեւ սպանիացիները ընդհանրապէս մեծ հարստութեան տէր չեն, երես դարձուցած էին Տօն Ժօզէէն որ քիչ ատենուան մէջ ծայրայեղ խեղճութեան մատնուած էր։

Ասորեան կղզիներուն մէջ գտնուող գեղանի ազգականուհին ալ մերժողական պատասխան տուած էր Տօն Ժօզէի և այս բախտախնդիրը սկսած էր բոլորովին անպատիւ արարքներու մէջ թաղուիլ, Սէրքլը ըսուած խաղատուններու մէջ, շատ մը կասկածելի ընկերներով։

Այս կարգի խաղատուններու մէջ, շատ սովորական բաներ են ասկէ անկէ փոխառութիւններ ընել՝ ետքը չի տալու պայմանաւ, գողնալ, յափշտակել, և վերջապէս այն կարգի ընթացքներու մէջ գտնուիլ, որոնք ամէն տեսակ չարիքի կ'առաջնորդեն մարդս։ Տօն Ժօզէ ալ նախապէս խաղամոլութեան այս ամէն բովերէն անցնելէ ետք, կանգ առած էր կեղծարարութեան և խարդախութեան ստոր ասպարէզին վրայ։ Տօն Ժօզէի անդրանիկ որսը եղած էր վաշխառու մը որ աներեւակայելի տոկոսով փոխ դրամ կուտար խաղամոլներու և հարուստ ընտանիքի շուայտ զաւակներուն։

Խիստ ծանր տոկոսով փոխառութիւն ընող այս վաշխառուն՝ մեր ընթերցողներուն ծանօթ Պ. Պօվօրն էր։ Այս խորամանկ ծերունը օձիքը ձեռք չտալու համար չէր ուզեր ինքը երեւնալ վաշխառուական ձեռնարկներու մէջ։

Տօն Ժօզէ այն ատեն Միրաֆլէօռ անունը առած էր։ Յայտնի չէ թէ այս անունը իրե՞ն յատուկ էր, թէ ծնած գիւղին կը պատկանէր։ Օր մը այս բախտախնդիրին հայրենակիցներէն մէկը Պօվօրի հարցուց թէ ինչ պիտի ըլլար Տօն Ժօզէի վախճանը. վաշխառուն պաղարիւնով պատասխանեց,

—Տօն Ժօզէ Մազասի բանտին մէջ պիտի առնէ իր շունչը։

Արդարեւ Պօվօրի տեսնելով որ Տօն Ժօզէի պարտքը հետզհետէ կը ծանրանայ, դատարանին դիմելով բանտարկել տուած էր զայն։ Սակայն ինչպէս կ'ըսեն թէ ամէն բանէ բարիք մը կը ծնի, Տօն Ժօզէի համար ալ Մազասի բանտը նոր անուն մը ծնած էր, ուրկէ դուրս ելած ատեն, փոխանակ առաջուան պէս միայն Միրաֆլէօռ ըսուելու, նոր անունով մը յորջորջել սկսած էր ինքզինքը Տօն Ժօզէ Միրաֆլէօռ ի Փօռռա
Մազաս տիտղոսով, որուն շնորհ
դիւրաւ կրցաւ ինքզինքը ամէնու
կլլեցնել տալ, իբրեւ Հարաւային
մերիկայի պատուաւոր գերդաստանն
րէն մէկուն անդամը։
Այս բացատրութիւնը կը ցուցն
րուն սկզբնաւորութիւնը Պօվօրի և
Ժօզէի յարաբերութեանց, ուրկէ
հասկցուի թէ երկարատեւն այս Սպ
նիացիին պատուաւորութիւնը կախ
ունէր անշուշտ վաշխառուին գաղտ
պահութենէն։
Հիմա Լօռն շոգենաւին մէջ Պօվօ
խիստ կարօտ էր Տօն Ժօզէի պաշ
պանութեան, հետեւաբար երբ շոգ
նաւը դէպի հասարակածային գօտ
առաջանալ սկսաւ, Պօվօր Տօն Ժօ
մօտեցաւ ու շոգենաւին մէջ իր
թարկուած ատապաղի վիճակը պ
զելով պաշտպանութիւն խնդրեց ան
որ պատասխանելով,
—Ա՜ս այժմ կարելի չէ փոփոխ
թիւն մը ընել ձեր վիճակին նկատմա
ըսաւ, ես ձեզ իբրեւ սպասաւոր կ
նամ պաշտպանել։ Մինչեւ ուղեւոր
թեան վերջը կրնաք վստահ ըլլալ
բարեկացակամութեանս վրայ, երբ
մերիկեան հողին վրայ կոխենք,
ատեն պատուաւոր և ազդեցիկ պ
տօնեայ մը պիտի ըլլամ որով կրն
ամէն տեսակ պաշտպանութիւն ը
ձեզ։

(Շարունակելի)

…ր անհամեմատ ծաւալով այս պա-
…ւոր։ Ալքոլամոլութեան համար
…միներ կը ծախուին, քարոզներ,
…գրական խօսութիւններ կ'ըլլան,
…րաններ ու հատորներ կը հրատա-
…ւին, որ նոր միջոց նոր ձեռք
…նուին։

…Այսու համերձ ալքոլը ունեցած է
…չապաններն ալ, թէ իր չափաւոր
…ածութեամբ մնունդ մըն է։ Ի մէջ
…ոց Տիւգոյի այս վարդապետու-
…ն դէմ ընդդիմախօսներու սաստր
…ւ ճամութիւն մը գրեց ձեռք առաւ.
…ողջաբաններ, հոգեբաններ, տնտե-
…էտներ, բարոյագէտներ, ոճրագէտ-
…, բնախօսներ, գիտուններ, բժիշկ-
…, վերջապէս ամբողջ գիտական աշ-
…րհի ներկայացուցիչներ, պարզեցին
…ոլին ասիթած վնասներուն մասին
…գած ծանօթութիւններն ու ըրած
…մնասիրութիւնները։

…Առողջաբանական տեսակէտով, ո-
…յից ըմպելիներու գործածութիւնը՝
…ոնական պէտքէ մը կը ծնի ինչպէս
…ինի գործածութիւնը։ Ալքոլամո-
…թիւնը կը բժացնէ իմացականու-
…նը, կը տկարացնէ ուղեղը, առաջ
…բերէ ոսկրաթեքութիւն, վերնատու-
…ն, խելագարութիւն, անդամալու-
…թիւն, սրտի, երիկամունքի և մաղ-
…ին հիւանդութիւններ. կը տկարացնէ
…մինը շատ մը հիւանդութեանց դի-
…գրուելու անկարող վիճակի մը են-
…րկելով խմողը, խլելով անոր կե-
…ց կարծառէն քանի մը թել։ Առնմէ
… ալքոլամոլները՝ չխմողներէն
…ալ ծնելով համերձ՝ իրենց զա-
…կները, մեծ մասամբ կ'ըլլան տկա-
…կազմ, խոյլաւոր (սրաճալը), վեր-
…, մէկ խօսքով ալքոլամոլութիւնն
…ասերման պատճառ և վերջ մարդ-
…յին ցեղերուն, ինչպէս ապացուցուած
…և կամ կարմրամորթ այնքան կի-
…վայրենի ցեղերու մինչև յետին ներ-
…յացուցիչին անհետանալէն Եւրոպա-
…երէն նուէր տրուած օղիին ազդե-
…թեամբ։

Տոքթ. Ֆէրէ, հետաքրքրաշարժ
…րձերով հաստատած է թէ՝ շատ մը
…ներ ալքոլի թունաւորման արդիւնք
…։

…Բնախօսական տեսակէտով ալքոլը
…գրիչ է. առաջին վայրկեաններուն
…ոզը խափուսիկ գոհունակութիւն մը
…զգայ, կ'ըլլայ զուարճաբան, կը
…ւսաւի տխրութիւնն ու մտահոգու-
…ը։ Կամաց կամաց ջիղերն ու
…ւղեղը կը կորսնցնեն իրենց զօրու-
…ւնը, ոտքերը կը կթոտին, աչքերը
…սկսին չորս տեսնել, լեզուն կը ծան-
…նայ, ականջը կը տկարանայ, անօր-
…ւը կը փախի, շողիկները կը վազեն,
…զգայ կը փոսուի գետինը, կը փսխէ,
…քերը կը բորբոքին, կ'ըլլայ ծաղր
…մանակ ամէնուն։ Ալքոլամոլները
…քերը փտեցնելէն զատ, կը հազան
…ւն ուրեք արիւն կը թքնեն, մարմնա-
…ն աճումին կը նուազի։ Այս վերջին
…րագան հաստատուած է զինուորա-
…ութիւններէն. Սէն-Էնֆէրիէօր տէպարթը-
…ին (ուր ալքոլամոլութիւնն աւելի
…րակած է) մէջ զինուորագրութենէ
…ատ եղողներուն թիւը 1873ին 6%էն
…րճրացած է 1886ին 24%, հասակի
…ազութեան եւ անկարողութեան
…տճառաւ։ Գալով անձնասպանու-
…իններուն 1836ին 2110 էր, 1885ին
…րձրացած է 7901ի։

…Տնտեսագէտներն ալ աւելի կը պար-
…ւեն խմողները ըսելով թէ փոքր գա-
…ններով ծախսուած ստակը, թէ՝
…ողին թէ՛ կնոջը, և թէ զաւակներուն
…ցն ու միսն է։

1862ին Սէն Սիմոն կը գրէր իր «Ռեվ-
…»ա անուն երկասիրութեան մէջ. «80
…պար գաւաթ օղի կը գործածուի օ-
…կան, 4000 ֆր. արժողութեամբ, ինչ
… հաւասար է 3500 քիլօ միսի և 12
…ողր հացի. ալքոլամոլութիւնը բնա-
…կան յարկին քանդումն է»։ Բա-
…ակեներ ու ոճրագէտներ խօսելով
…քոլամոլութեան վրայ, իբրեւ տարա-
…կ չարիք կ'ըսեն, — ալքոլը կը
…նդարէ իմացականութիւնը ու բանա-
…ութիւնը, կը տկարացնէ կամքը,
…նհետացնէ բարոյականութիւնը, քը-
…նելով խղճմտանքը, կ'անհետացնէ
…աւելցութիւնը, հազարաւորներ հի-
…նդանոց կ'առաջնորդէ, հարիւրաւոր-
…ը դէպի անձնասպանութիւն, անհա-
…մատ կ'աւելցնէ ոճրագործութեանց
…ը։ Այսպէս ալքոլամոլութիւնը կ'ըլ-
… ժառանգական հիւանդութիւն մը։

Տոքթ. Լըկրէն Վիլ-Էւառարտի ա-
…սատարանին առաջին բժիշկը, ալքո-
… բանականութեան և մարմնոյն վրայ
…ած կործանարար ազդեցութիւնը՝
5 ընտանիքի յաջորդական չորս սե-
…ւնդները քննելով, ստուգած է հե-
…ւեալ արդիւնքներով. 1000էն 42
…նով, 60 այլասերած, 15 բարոյական
…անդ (սրիկայ, անառակ) 22 մինա-
…ցութեան ենթակայ, 19 յիմար, 93
…քախտաւոր, մէկ խօսքով $^1/_3$ը
…ատեան ենթակայ։ Այս այլասե-
…միներէն իրենց կարգին կը ծնին ոճ-
…գործներ, ինչպէս կ'ըսէ նոյն գի-
…նը, Վօքլիւզի մէջ քննելով 500
…ասերածներ, որոնց $^1/_3$ը ալքոլամոլ
…ղքէ ծնած ոճրագործներ էին։

Բարեբաղդաբար, մեր երկրին մէջ
…, լիւքէօր խմողներէն զատ չունինք
…էր խմողներ ինչպէս Իրլանտայի մէջ,
…ր քօլօնեը խմողներ ինչպէս Ամերի-
…ի մէջ։

1830ին Ֆիլօքսէռան բոլորովին ջըն-
…, ոչնչացուց Ֆրանսայի այգիները,
…ամակ սոր ալքոլի սպառումը օր
… օրէ աւելցաւ, այսպէս 1830ին
…նսայի մէջ կը սպառէր մարդ գլուխ
…27 լիտր, 1847ին 1.71։ 1855ին 2։
…57ին 2.29։ 1858ին 2.34։ 1866ին
…63։ 1869ին 2.63։ 1871ին 2.81։
…75ին 2.82։ 1878ին 2.98։ 1879ին 3.22։ 1880ին 3.64։ 1881ին 3.91։ 1883ին 3.96։ 1885ին 3.85։ Այսչափ շատ գործածուելով հանդերձ Ֆրանսա տեղւոյն սպառման տեսակէտով շատ ետքը կուգար Տանիմարքայէն և Գերմանիայէն ուր կը սպառէր մարդ գլուխ 8.25 լիտր, Զուիցերիայէն (5 լիտր), Հոլանտայէն (4.58), Պելճիքայէն (4.20), Շուէտէն (4.15)։

Հակառակ բարոյագէտներու, տընտեսագէտներու, գիտուններու անխնայ յարձակումներուն, ալքոլի դէմ մաքառելնուն, ինչպէս կ'երեւի վերջին տարեգրութիւններէն, ալքոլի սպառումը ալ աւելի զարկ առած է։

1892ին Ֆրանսայի մէջ կ'սպառէր 226,300,000 լիտր ալքօլ, 104,098,000 ֆր. արժողութեամբ, մարդ գլուխ 4.56 լիտր քանակութեամբ։

Պ. Քլօտ՝ Վօժի քաղաքապետը ալքօլի գործածութիւնը ուսումնասիրող յանձնաժողովին կողմէ 1887ին պատրաստուած տեղեկագրին մէջ կը հաստատէ թէ քիմիական բաղադրութեամբ պատրաստուած ոգելից ըմպելիքներու (է՛ն վնասակարներ ալքօլին) չափանալուն պատճառը որթատունկին հիւանդութիւններն են։ Ալքօլը գինիի տեղ բռնած է, բռնած է յիշեալ գիտունը, ի նգոյէ այս վերջինին. ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. «Գիտական կերպով պատրաստուած ճարտարարուեստական ալքօլը ընկերային մեծ վտանգ յառաջ կը բերէ, վտանգ մը որ օր ըստ օրէ կ'աճի, կը մեծնայ, մտային այլասերումներու, անձնասպանութիւններու, ծնընդաբերութեան տկարանալու, ոճրագործութեանց բազմանալու միջոցաւ»։

Տոքթ. Տիւժարտէն Պօմէց և Բօտիէ հետեւեալ կերպով սահմանած են ալքօլը և օղին. «Բոլոր օղիները եւ ոգելից ըմպելիները աւելի նուազ թունաւոր են, իրենց մաքրութեան համեմատ։»

* *

Ինչպէս եւրոպական շատ մը երկիրներու նոյնպէս և Ֆրանսայի մէջ կան կին արբեցողներ, մանաւանդ Բրըթանի և Նորմանտիոյ մէջ։ Կան Բրըթանցի կիներ որոնք օրական 300 կրամ օղի կը խմեն։ Ես հոն տեսած եմ կին մը որ մէկ երրորդ օխա կը խմէր օրական։

Պ. Պրինօն Բրըթանի բժշկական վարժարանի տնօրէնը Նորմանտիոյ մէջ ալքօլի գործածութեան մասին հետեւեալը կը գրէ. «Ճարտարարուեստը կինը հեռացուց իր ընտանեկան յարկէն։ Գործաւորուհին ժամը 6ին (Ը. Ն.) առաւօտեան, տղաքը երեսի վրայ թողլով կը մեկնի տունէն և երեկոյեան 6ին կը վերադառնայ։ Կերակուրը որ բաղկանայ 25 սանդիմի հացէ, հաւկիթէ, երշիկէ ևն. և 50 սանդիմի քոֆէէ և օղիէ պատրաստ կը գտնուի։ Նպարավաճառներ, բանջարավաճառներ, ածխավաճառներ, չղջամակավաճառներ յաճախորդ ձեռք ձգելու յարմար միջոց գտած են ըմպելիներ ծախելը։

«Աչքովս տեսած եմ, կ'ըսէ դարձեալ Պ. Պրինօն, երիտասարդ աղջիկներ որոնք ըստ տեղւոյն սովորութեան ամէն բանէ կը հրաժարէին բաց ի սուրճին մէջի քօնեակէն։

Մնղաց վերջին ծայր ալքօլամոլութիւնը ազդած է նաեւ տղոց, որոնք փոքր հասակէն կատարեալ ալքօլամոլներ եղած են»։

Ալքօլին վնասները այսչափ թուելէ վերջ կ'արժէ մէկ քանի խօսք ալ ընել անոր դարմանումին, չափաւորումին համար. Երիտասարդներուն ալքօլամոլութեան առաջին և գլխաւոր պատճառը ծնողք են։ Հայրեր ու մայրեր շատ կանուխէն, մանուկ հասակի մէջ իրենց զաւակներուն պէտք է հասկըցունեն ալքօլին վնասակար ըլլալը։ Պէտք է ջանան այդ մասին ինքզինքնին բարի օրինակ տալ ժուժկալ կեանք մը վարելով։ Գինովի մը ներկայութիւնը ո՛րքան զօրաւոր կ'ազդէ տղուն մատաղ մտքին վրայ. պարագաներէն պէտք է օգտուիլ, տղան զզուեցնելու համար ալքօլէն։

Երկրորդ՝ վարժարանին մէջ դասախօսը պէտք է առիթը չփախցնէ խօսելու համար ալքօլամոլութեան, խաղամոլութեան և ծխախոտին ու աֆիոնին վնասներուն վրայ։

Պէտք է մեծ խնամք տանիլ աղջկանց դաստիարակութեան և անոնց տանտիկնութեան։ Կինն է մեծ ազդակը ընտանեկան յարկին զարգանալուն, բարգաւաճելուն և երջանկութեան։ Նոյնպէս և գլխաւոր պատճառը ընտանեկան ամէն թշուառութեան. տանտիկին կին մը, շնորհալի, հեզ, շատ աւելի կ'ազդէ էրկանը վրայ և զաւակներուն, քան հազարաւոր քարոզներ։

Ցաւելով կ'ըսեմ, տեսած եմ անփորձ երիտասարդներ, որոնք ծխելն ու խմելը իրենց փառք համարելով, մեծ մարդ եղանքի գաղափարով, կը վրկէին ինքզինքնին ամէն բանէ, իրենց վաստկած չնչին չարաթականը կը յանձնէին գինեպանին կամ ծխավաճառին։ «Կաթիլ կաթիլ վազած ջուրը ծով կ'ըլլայ» կ'ըսէ թրքական առածը. լաւագոյն չըլլա՞ր խնայել օղիին և ծխախոտին տրուած դրուշները։ Երեւակայեցէք երիտասարդ մը որ (քիչէն հաշուելով) շաբաթը 10 դրշ. կը ծախսէ. այսպէս, (նկատի չառնելով անոր աւելնալը վաստակին համեմատութեան և աւելի մոլի դառնալովը) 10 տարուան մէջ 5200 դշ. դրամագլուխ մը կը կազմուի որ իր տոկոսովը եւայլն արհամարհելի գումար մը չէ։ Շնորհիւ մեր Վեհափառ Սուլթանին, հասարակ դասակարգը ամէն դիւրութիւն ունի դրամ խնայելու, զէթ երկու շաբաթը անգամ մը $^1/_4$ ոսկի կրնայ ձգուիլ Օսմ. Պանքան, ինչ որ լաւ բան մըն է և սկզբնաւորութիւն մը յառաջդիմութեան։

ԲՐԱԲԻՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

«Սթանտար»ի խմբագրականէն

Գերմանիոյ կողմէ առաջարկուած և Ֆրանսայի կողմէ նախապէս մերժուած Մարօքեան ժողովին նախաշաւիղ գործողութիւնները վերջապէս կարգի դըրուեցան։ Այս բարեբաստիկ արդիւնքը — բարեբաստիկ, որովհետեւ աւելորդ կռիւի տեղ չթողուց — խռովութեան փոխադարձ ոգիով մը գոյացաւ։ Թանճերեան այցելութեան անակնկալ և ցաւագին տպաւորութիւնը քաղցրացաւ գերման կայսեր վարչապետին փափկանկատութեամբ, և ֆրանսական Հանրապետութեան համար կարելի եղաւ տեղի տալ առանց դժգոհութեան, ինչ որ չէր կրնար ընել սպառնալիքի ներքեւ։ Այսօր (ուրբաթ) պաշտօնական ծանուցագիրը պիտի փոխանակուի Մ. Ռուվիէի և Րատոլին իշխանին միջեւ, և կը յուսանք թէ Պերլինի ծրագրին մէջ հոգ տարուած է փրկել Ֆրանսայի պատիւը և իրական շահերը։ Ձեւաւ համարուած չեն կամ մէկ կողմ թողուած չեն այն Պայմանագրութիւնները զորս Մ. Տէլքասէ կնքեց Մեծն Բրիտանիոյ և Սպանիոյ հետ, և ժողովին մասնակցող տէրութիւններն ալ պիտի ընդունին այն բացարիկ դիրքը զոր Ֆրանսա ունի իբրեւ սահմանակից՝ Մարօքի։ Անգլիացիներուն չխնար քննադատել ա՛յն համաձայնութիւնը որուն հասան ֆրանսական Հանրապետութեան պետական մարդիկը։ Մեր ըմբռնածն է, և պիտի ըլլայ, ինչպէս որ եղած է միշտ, բացարձակապէս պարզ և անկեղծ։ Ո՛րչափ ատեն Ֆրանսա կը մերժէր ժողովին մասնակցիլ, մենք ալ կը մերժէինք մասնակցիլ։ Հիմակ որ հաւանեցաւ ներկայ ըլլալ, մեզի չխնար ձեռնպահ գտնուիլ։ Երբ ժողովին երթանք, կ'երթանք հոն իբրեւ բարեկամ Ֆրանսայի և իբրեւ աջակից անոր քաղաքականութեան։ Ամէնէն աւելի լայն մեկնութիւնը տուինք մեր դաշնադրական պարտաւորութեանց այս խնդրոյն մէջ, և ապագային ալ պիտի պնդենք որ Ֆրանսա անգլեւֆրանսական պայմանագրութեան օգուտները քաղէ լայնօրէն։ Ֆրանսա անկեղծօրէն վարուեցաւ մեզի հետ գաղթային գործերուն մէջ, պէտք է փոխարինենք Մարօքի մէջ։ Պէտք չէ ա՛յնպէս ենթադրել թէ անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը վերջ գտած կ'ըլլայ Մարօքի խնդրոյն կարգադրութեամբը։ Երկու Տէրութեանց միջեւ գտնուած համակրութիւնը և մտերմութիւնը թանկագին անկորնչելի ժառանգութիւն մը կը մնայ։ Իւրաքանչիւրը գիտէ թէ իրարու մէջ գտած են բարեկամ մը որ պէտք եղած ժամուն պիտի չթերանայ իր օգնելու պարտաւորութեան մէջ։ Այս միջազգային վստահութեան զգացումը զոր ստեղծեց Մ. Տէլքասէ, և զոր փափաքելու համար բան մը չըրաւ Մ. Ռուվիէ, նոր և կարեւոր տարր մը կը նեռածէ եւրոպական քաղաքականութեան մէջ։ Կրնայ անմիջական գործողութեան մը չկոչուիլ, բայց առ հասարակ ընդունուած է իբրեւ արդիւնաշատ ոյժ մը։

Կրնանք դարձեալ այս առթիւ դիտել տալ թէ, իւրաքանչիւր խոհական Անգլիացիի միտքէն, ինչպէս նաեւ մեր արտաքին գործոց Պաշտօնարանին ծրագրէն շատ ու շատ հեռի է նախանձ և ատելութիւն սնուցանել մեր ամէնէն մօտ և ամէնէն հզօր դրացիներուն միջեւ։ Անկեղծօրէն կը յուսանք թէ ֆրանսացի և գերման ժողովուրդներուն միջեւ թիւրիմացութիւն առաջ պիտի չբերէ վարչապետ Պիւլով իշխանին այն գործողութիւնը, որով արգիլեց Մ. Ժօռէսի ճառախօսութիւնը Պերլինի մէջ։ Այն երկար և փաստաբանական նամակը՝ զոր Պիւլով ղրկեց Բարիզի գերման դեսպանին՝ կրնայ բառնալ ո և է դառնութիւն այդ արգելքին հետեւանօք։ Բայց յայտնի է թէ, ո՛րքան որ Պիւլով քաղաքավարութիւնը կը շռայլէ գովելու համար Մ. Ժօռէսը իբրեւ մարդ, իբրեւ ճարտարախօս և իբրեւ խորհող, բոլորովին չի կրնար մեղմացնել Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան դժգոհութիւնը այս մերժումին վրայ։ Այդ խմբակները բողոքեցին Մարօքի համար Գերմանիոյ հետ կռիւի մը դէմ—ինչպէս պիտի բողոքէին ուրիշ ո և է խնդրոյ առթիւ կռիւի մը դէմ, որովհետեւ կ'ընդունին թէ երկու ժողովուրդներուն շահերը նոյն են, և թէ երկուքն ալ հաւասարապէս շահ ունին հակառակելու պատերազմի մը որ պիտի մղուի ա՛յնպիսի կառավարութեանց միջեւ, որոնց գլխաւոր ոյժը կը ծագի առանձնաշնորհեալ և դրամատէր դասակարգերէն։ Մ. Ժօռէսի Պերլինեան ճառախօսութեան պաշտօնն էր գերման նո՛յն խմբակներն ալ յորդորել ի նպաստ խաղաղասիրութեան, և տեսակ մը միջազգային զինակցութիւն կազմել խաղաղութեան հակակիր խըմբակներու դէմ։ Բայց Պիւլով իշխան ուրիշ աչքով տեսաւ խնդիրը, և իրաւունք ունէր թերեւս։ Մ. Ժօռէսի ներկայութիւնը կրնայ վնաս հասցնել, ըսաւ, գերման կառավարութեան շահերուն։

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի խմբագրականէն

Ամէն պատճառ կայ խորհելու թէ Մարօքի խնդրոյն վրայ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ տագնապալից յարաբերութիւնները հիմակ այլ եւս անյետաւին կը վերաբերին։ Մեր Բարիզեան թղթակիցը վերջին բանակցութեանց չնչեկան ամփոփում մը կ'ընէ։ Մ. Ռուվիէ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ առնելու համար ինչ որ պէտք է, ամէնէն փոքր մանրամասնութիւնն ալ, որպէս զի ապագային ո և է թիւրիմացութիւն չծագի — շատ խոհեմ և պետական մարդու վայելուչ վարմունք մը, թէեւ բնականաբար քիչ մը յապաղման պատճառ կուտայ։ Բայց վախճանը հիմակ կ'երեւի այլ եւս։ Այսօր (շաբաթ) վերջնական գումարում մը տեղի կ'ունենայ Ֆրանսայի վարչապետին և Րատոլին իշխանին միջեւ, և որովհետեւ Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդէն վերջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ վերջնական համաձայնութիւն մը ի մօտոյ ձեռք պիտի բերուի, կրնանք ենթադրել թէ վէճի նիւթ եղող բոլոր կէտերը գոհացուցիչ կերպով հարթուած են։ Կարգադրութեան պայմանները սա՛ են թէ Ֆրանսա կը հաւանի Մարօքի Ժողովին երթալու, բայց ի փոխարէն ինչ ինչ երաշխաւորութեանց՝ զորս Գերմանիա պատրաստ է տալու ֆրանսական զիջումին համար։ Չէ բացուած տակաւին թէ ի՛նչ են այդ երաշխաւորութիւնները, և բնականաբար շատ բան կախուած ունի այդ երաշխաւորութեանց բնութենէն։ Բայց բնականաբար Մ. Ռուվիէ պնդած է հասկնալու համար թէ Ժողովին մէջ ի՛նչ տեսակ խնդիրներու վրայ վիճաբանութիւններ պիտի կատարուին, և կ'երեւի թէ այս մասին գոհացուցիչ հաւաստիքներ ձեռք բերած է։ Եթէ արդարեւ Եւրոպայի խաղաղութեան նաւը դարձեալ խաղաղ ջուրի վրայ կը գտնուի այսպէս, իւրաքանչիւր Տէրութիւն հանգիստ շունչ առնելու իրաւունք ունի։ Երբ Գերմանիա յանկարծ Մարօքի մէջ Ֆրանսայի ունեցած դիրքը յենարան ըրաւ իրեն՝ Եւրոպայի մէջ իր նոր և յառաջադէմ քաղաքականութեան համար, և կոմս Թաթէնպախ Ֆասս ղրկուեցաւ իբրեւ մասնաւոր պատուիրակ Տեւտոնական շահերուն վրայ պնդելու, առհասարակ կարծիք յայտնուեցաւ թէ ռուսական պատերազմական ձախողութիւններուն երկար ցանկը դրդած էր Պիւլով իշխանը Գերմանիոյ միջազգային հեղինակութիւնը և ազդեցութիւնը յառաջացնել այս նոր պատեհութեամբ։ Ցեռոյ եկաւ Մ. Տէլքասէի անկումը, որ ա՛յնպիսի երեւոյթ մը առաւ իբր թէ Գերմանիա կը ջանայ եւրոպական դիւանագիտութեան իրաւարար ըլլալ։ Սակայն Ֆրանսայի դիտաւորութիւնները ո՛րքան ալ խաղաղասէր ըլլային, յայտնի է թէ չէր կրնար ենթարկել ինքզինքը Պերլինի պարտաւորիչ պայմաններուն, և Մ. Ռուվիէ ո՛րքան աւելի կամ ո՛րքան քիչ ալ հեռեւեալ ըլլար Մ. Տէլքասէի անունը կրող քաղաքականութենէն, ո՛չ ինք և ոչ ուրիշ ֆրանսացի հայրենասէր մը պիտի չհամարձակէր իր երկրին արժանապատուութիւնը վտանգելու չափ զիջում ընել։ Բարեբախտաբար Մ. Ռուվիէ կրցաւ յաղթահարել ահաւոր դժուարութիւններուն, և ուրախ ենք խորհելով որ Անգլիոյ բարեկամութիւնը միշտ պատրաստ մնաց իրեն մօտ, և իբրեւ պահեստի ոյժ մը նկատուեցաւ ֆրանսական դիւանագիտութեան կողմէ։ Անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը հիմա փորձուեցաւ և օգտակար գտնուեցաւ։ Խնդրոյն ամբողջ տեւողութեան միջոցին մեր կառավարութեան չափով ամէն բան ըրինք ապացուցանելու համար Ֆրանսայի թէ մենք ամէն կերպով պատրաստուած ենք մեր աջակցութիւնը տալ իրեն՝ ի մասին առաջարկուած Ժողովին։ Թէ՛ Անգլիա և թէ Գերմանիա մերժեցին ժողովին ներկայ ըլլալու հրաւէրը, որպէս զի Մանշի միւս կողմի մեր դրացիները ազատօրէն բանակցին լուսաբանելու համար դժուարին կացութիւն մը, զոր իրենց գլխուն բերաւ Գերմանիա։ Եթէ անոնք վերջ ի վերջոյ հաւանեցան ժողովին, մենք ալ բնականաբար իրենց պիտի միանանք։ Եթէ յարմար չտեսնէին երթալ Ժողովին, մենք ալ մեր քաղաքականութիւնը պիտի վարէինք ի՛նչ կերպով որ Ֆրանսացիք իրենց շահերուն յարմար տեսնէին։ Բարեբախտաբար արդիւնքը խռովութիւն մը եղած է, որ երկու կողմերուն ալ կ'երեւի թէ գործին կուգայ։ Մ. Ռուվիէ մինչեւ վերջը հաստատամտութեամբ և ճարպիկութեամբ գործեց, և Ֆրանսա շատ բան կը պարտի Մ. Ռուվիէի որ փափուկ և վտանգաւոր դիրքէ մը դուրս հանեց զայն։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՔՐՕՆԻԿ.— Պարոն Ալֆօնս Րօչիլտ, որ բարեսիրտ և առատաձեռն մարդ մըն էր, աղքատները և կարօտեալները չմոռցաւ իր մահէն առաջ յայտնած բաղձանքներուն մէջ։ Իր ժառանգորդները երեք միլիոն ֆր. պիտի տան մարդասիրական հաստատութեան մը հիմնարկութեան համար, որ հանգուցեալին անունը պիտի կրէ, և որմէ պիտի օգտուին ամէնքը, առանց կրօնի խտրութեան։ Այս պատկառելի գումարէն զատ, 8,000 անգլ. ոսկի կտակած է Գեղարուեստից Ակադեմիային, մրցանակ մը հաստատելու համար, 10,000 անգլ. ոսկի հրէական հիւանդանոցին, 8,000 անգլ. ոսկի հրէական նպաստից մասնախումբին, 4,000 անգլ. ոսկի Հիւսիսային Երկաթուղիին Ընկերութեան պաշտօնէից աղջիկներուն օժիտի համար, և զանազան աւելի փոքր գումարներ Ֆէրրիէռի, Բօնքառէի և Լիոնելի աղքատներուն համար։ Բայց երկար ցանկը տակաւին առավ չի գացուիր։

⁂ Անգլեւֆրանսական խառն ամուսնութեանց խնդիրը վերջապէս կարգադրութիւն մը յանգեցաւ, վախճան մը տալու համար անտանելի գեղծումներուն։ Երկու կառավարութիւնները համաձայնեցան թէ ո՛չ մէկ Ֆրանսացի պիտի արտօնուի Անգլիոյ մէջ կարգուիլ անգլիացի աղջկան մը հետ, մինչեւ որ իր հիւպատոսէն վկայական մը չներկայացնէ։ Վկայականը անգլիերէն և Ֆրանսերէն միանգամայն գրուած պիտի ըլլայ, և, ասկէ զատ, երկու երկիրներուն իշխանութեանց կողմէ ալ վաւերացուած պիտի ըլլայ։ Փեսացուն բացարձակապէս պիտի գործադրէ իր բնիկ երկրին սովորական բոլոր ձեւակերպութիւնները, ճիշդ իբրեւ թէ իր հայրենակից օրիորդի մը հետ պիտի կարգուէր։ Ասով մեծ գայթակղութիւններու առաջքը պիտի առնուի։ Ֆրանսայի ամուսնական օրէնքը խիստ է և մանրակրկիտ, և շատ անգլիացի աղջիկներ զայս չգիտնալով մեղք ըրած են իրենց։ Եկեղեցի կամ ժողովարան գացած են իրենց ֆրանսացի փեսայէն թեւը մտած, և իրենք զիրենք օրինաւոր կին նկատած են, և անոր օրին մէկը իրենց խաբեբայ մարդը կ'իմացնէ իրենց թէ որովհետեւ քաղաքային արարողութիւնը զանց առնուած է, ուրեմն ըստ օրէնքի չէ ամուսնութիւնը և կրնայ բաժնուիլ։ Շատ սիրտեր առանկալ կոտրած են, շատ ժամկամարդ կիներ այս կերպով փողոց ինկած են, իրենց անարժան թեկնածուներուն վրայ չափազանց վստահութեան հետեւանքով։ Սկզբունք չունեցող շատ Ֆրանսացիներու կողմէ այս նպատակաւոր անիրաւութիւնը յաճախ գործուած է։

⁂ Բարիզի մէջ քաջ կին մը կայ։ Անցեալ օր մուկ մը տեսաւ, և երբ մուկը սկսաւ վազել, ինքն ալ վազեց, ոչ թէ հակառակ ուղղութեամբ, այլ անոր ետեւէն։ Իրաւ դժուար է հաւատալ թէ կին մը մուկին ետեւէն վազելու քաջութիւնը ունեցած ըլլայ, բայց լուրը վստահելի աղբիւրէ տրուած է։ Հետեւանքը ա՛յն եղաւ որ կինը այդ վազքին առթիւ ծակէ մը վար ինկաւ տախտակամածին մէջ։ Հեռագիրը չըսէր թէ ծակը մուկին կը վերաբերէր թէ ուրիշի մը։ Տախտակամածին ներքեւ կինը գտաւ պղնձէ արկղիկ մը, և արկղիկին մէջ 200 անգլ. ոսկի ոսկեդրամ։ Հիմա բախտաւոր կինը աչքը չորս բացած նոր մուկի մը դուրս ելնելուն կը սպասէ։ Այս պարագան բարիզեան ընկերութեան մէջ զգացումի յեղաշրջում մը առաջ բերած է մուկերուն մասին, որոնց գալուստը հիմա սրտագին կ'ողջունուի լաւագոյն գումարումներու մէջ անգամ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ պատմական հին խաղերուն վերակենդանացումը որոշուած է այլ եւս։ Ամէն չորս տարին մէկ անգամ գումարումները պիտի ըլլան, սկսեալ 1906էն, և շատ երկիրներէ ըմբիշներ Լոնտոն պիտի հրաւիրուին մասնակցելու։ Աթէնքի կեդր. մասնախումբը, որուն նախագահն է Յունաստանի գահաժառանգ իշխանը, կը փափաքի որ Մեծն Բրիտանիա նախաձեռնարկ ըլլայ խաղերը վերակենդանացնելու ջանքերու մէջ, ու այս նպատակաւ բրիտանական մասնախումբ մը եւս կազմուեցաւ։ Մասնախումբին նախագահն է Էտուարտ թագաւորին քեռայրը՝ Արկայլի դուքսը, իսկ դեր նախագահներն են Ուէսթմինսթրի դուքսը, Մարլ Պորոյի դուքսը, Լորտ Լէնստաուն, Լորտ Ճէրսի, Լորտ Էլվըրսթօն և Պալֆուր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Յուլիս.— Թօքիօյէն կը հեռագրեն «Լօքալ Անցայկըր»ի.— Սաղալինի գրաւումը պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ հետեւեալ մանրամասնութիւններով.— Ռուսք Քորսաքովսքէն հեռացան առաջ, առանց մեծ ընդդիմութիւն մը ընելու, գրեթէ ամբողջովին այրեցին զայն և իրենց նախկին դիրքերէն ութը մղոն հեռու քաշուեցան։ Ճափոնցիք յաջողեցան գրաւել 4 թնդանօթ և ամէն տեսակէ զանազան ռազմամթերք։ Ճափոնցիք կը յայտարարեն թէ կորուստ չեն ունեցած։ Ճափոնական գեր-ծովակալին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ ճափոնական նաւատորմիղը Յուլիս 7ին Սաղալինի ջուրերը ժամանեց ուր կարճատեւ հետազօտութիւն մը կատարելէ ետքը, բոլոր փոխադրանաւերը, նաւատորմին մէկ մասին հետ, նաւազներ ցամաք հանեցին գրաւելով նախապէս այդ նպատակով որոշուած դիրքը։ Ռուսական մարտկոցները սկսան բուռն կրակ մը տեղացնել ճափոնական նաւերու դէմ, որոնք հետազօտութեան մասնակցած էին։ Բայց այս վերջինները չլռեցուեցան։ Հետեւեալ օրը երեք յածանաւեր և երկու թորփիլահալածներ ժամանեցին՝ գործակցելու նաւատորմին գործողութեանց, բայց տեսան թէ Քորսաքովսք արդէն վերջնականապէս գրաւուած էր։

ԹՕՔԻՕ (Պաշտօնական).— Դեր-Ծովակալ Թաքաօքա կը տեղեկագրէ թէ երկու յածանաւ և չորս թորփիլանաւ, կարգ մը փոխադրանաւերու հետ որոնց մէջ զօրք կար, մեկնեցան Քորսաքովսքէ դէպի Նօթօրօ հրուանդանը, ուր շրջակայքը գրաւեցին, ռմբակոծելով և զինուոր ցամաք հանելով։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վլատիվոսթոքէ կը հեռագրուի «Սէնթրըլ Նիւզ»ի թէ Ճափոնցիք երեք կարճ ռմբակոծումէ մը ետք գրաւեցին Բոնաօ հրուանդանը, Սաղալինի կղզիին հարաւ արեւմտեան կողմը։ Ճափոնցիք Սաղալինի մէջ գերի բռնուած ռուս զօրքերը փոխադրանաւերը տարին Ճափոն փոխադրելու համար։ Ճափոնցիք ամբողջովին գրաւեցին Սաղալինը։ Կղզիին հարաւակողմը գտնուող Քորսաքովսքի պահապան զօրքը, որ կը բաղկանար 2000 հոգիէ, դէպի հիւսիս կը նահանջէր, բայց Ճափոնցիք զիրենք հալածելով, Ռուսք անձնատուր եղան։ Ճափոնցիք ձեռք անցուցին նաեւ Քորսաքովսքի մէջ գտնուած բոլոր թնդանօթները։

— Ցանկայէ կը հեռագրեն թէ ծովակալ Քամիմուրայի հրամանին տակ երեք զրահաւորէ, ութը յածանաւէ, չորս թնդանօթակիրէ և 30 թորփիլանաւէ բաղկացած ճափոնական նաւատորմ մը սկսաւ ռմբակոծել Վլատիվոսթոքը։ Ճափոնցի զօրավար Հազեկավա իր հրամանին տակ գտնուած 100,000 զօրքով մօտեցաւ Վլատիվոսթոքի։ Բերդաքաղաքին պաշարումը գրեթէ սկսած է, և հաղորդակցութիւնները խզուած են։ Թօքիօյէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ թէեւ Վլատիվոսթոքի մէջ 85,000 ռուս զօրք կայ, բայց պաշարը և ռազմամթերքը շատ քիչ է, որով հազիւ քանի մը ամիս կրնայ դիմանալ բերդաքաղաքը։

— Հակառակ հաշտութեան զրոյցներուն, Մարէշալ Օեամա այս պահուս մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ ճափոնական կառավարութենէն ստացած հրահանգներուն վրայ։ Զօր. Քավամուրա Նինկուդայի կողմէն, Զօր. Քուրօքի Քայյունչէնի կողմէն, և Զօր. Նօկի երկաթուղիի գծին մօտէն սկսան յառաջանալ դէպի Խարպին։ Այս օրերս մեծ ճակատամարտ մը կ'սպասուի։ Ռուսիէյի Մանչուրիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Սպարապետ Լինէվիչ իր գլխաւոր ոյժը կը կեդրոնացնէ թէ՝ Քաւանկըվանցէնի թէ՝ Ֆէնքուայի արեւելակողմը, ուր զօրաւոր դիմադրութիւն մը կը պատրաստէ։ Ռուս մեծ ոյժեր չկան Գիրինի և Շանկդունի մէջ, ուստի Ճափոնցիք մեծ ընդդիմութեան պիտի չհանդիպին այն կողմէն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կունցուլինէ ամսոյս 11 թուով կը հեռագրուի Ռուս հեռագրական Գործակալութեան.— Ճափոնցիք կը շարունակեն հետազօտութիւն կատարել մեր ձախ կողին վրայ։ Ամսոյս 9ին ճափոնական ինը գումարտակներ մօտեցան մեր դիրքերուն Շիմիաօձէի մէջ։ Քանի մը աննշան ընդհարումներէ վերջ թշնամին ետ քաշուեցաւ։ Խազախներու կողմէ վերջերս կատարուած հետազօտութեան մը պահուն հինգ վիրաւոր Ճափոնցիներ, որոնցմէ մէկը սպայ, գերի բռնուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոնական կառավարութիւնը իր նաւատորմին միացուց գերի բռնուած ռուս Եկատերինոսլաւ, Ռուս և Ալեքսանտր օժանդակ յածանաւերը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ (Պաշտօնական).— Ռուս հեռագրական Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ծովային նախարար Ծովակալ Աւէլան հրաժարեցաւ և անդամ կարգուեցաւ Կայսրութեան Խորհուրդին։ Ծովային նախարար կարգուեցաւ Ծովակալ Պ. Բ'ըլէվ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լաֆֆան գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա վարձեր է Համպուրկ-Ամերիքա Ընկերութեան 15 շոգենաւերը՝ Ճափոն գտնուող ռուս գերիները Ռուսիա փոխադրելու համար։ Կ'ըսուի թէ գերիներու փոխադրութիւնը տեղի կ'ունենայ Ճափոնի յայտնած փափաքին վրայ, վասն զի գերիներուն մեծ թիւը տագնապ կը պատճառէ Ճափոնի։ Իրազեկ շրջանակներու մէջ այդ պարագան նպաստաւոր կը նկատուի հաշտութեան բանակցութեանց համար։

ԲԱՐԻԶ. (Պաշտօնական).— Ֆրանսա և Գերմանիա ստորագրեցին Մարօքի խնդրոյն վերաբերեալ համաձայնութեան վերջնական գիրը։

— Այսօր սկսան Պրէսթի մէջ կատարուիլ նաւային մեծ հանդէսները։

ՊՐԷՍԹ.— Նաւային պաշտօնատան մէջ այսօր հարիւր հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ անգլիական նաւատորմին սպաներուն։ Ֆրանսացի և Անգլիացի ծովակալները խանդավառ ճառեր արտասանեցին։

ԱԹԷՆՔ.— Պիրէօսի մէջ Քոնսդանդօպուլոսի ջաղացքը այսօր այրեցաւ։ 400,000 ֆրանք վնաս կայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ գաղթականներու օրինագիծին վրայ վիճաբանութեան պահուն, Երեսփոխան Պիք խիստ կարեւոր ծրագիր մը մատոյց առաջարկելով որ Անգլիա մուտքը արտօնուի այն ամէն օտարականի, որ իր բնակութիւնը կ'ուզէ Մեծն Բրիտանիոյ մէջ հաստատել կրօնական և ծիսական խնդիրներու պատճառով։ Մր. Պալֆուր դէմ խօսեցաւ այդ ծրագրին, բայց վերջապէս խոստացաւ խնդիրը նորէն ուսումնասիրել ապագային համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

12 Յուլիս 1905

Հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր Բարիզի Սակարանին գիները չհաղորդեց մինչեւ թերթիս՝ մամուլը դրուած պահուն։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ

Յունիս 30, Հինգշաբթի.—

Պատմ. քաղաքակրթութեան, ֆրանսերէն լեզուաւ, Անգլ. գերմաներէն, Տարերք Լատիներէնի (Ա.).— Անգլ. գերմաներէն (Բ.).— Թուաբանութիւն (Գ.).— Բացատր., ընթերց. և արտասանութիւն (Դ.).— Արտասանութիւն (Ե.)։

Պատրիարքարանէն

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

«Proodos» առաւօտեան եւ ժողովրդական Յունաթերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք, որ կը պատճենենք նաեւ մեր կրթական հանդէսներուն եւ Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հօր այդ առթիւ յանձն առած յոգնութիւններուն ։

«Դպրոցի հանդէսներու եղանակն է ։ Ամէն թաղ անընդհատ իրենց հանդէսները կը տօնեն հետզհետէ ու ամէն դպրոց հաւասարապէս կը փափաքի Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ տօնել զանոնք ։ Կ՚զգանք այս փափաքին անկեղծութիւնը, սակայն հարկ է գիտնալ թէ ո՛րքան յոգնութիւն և տաղտուկ կը պատճառէ Ս. Պատրիարքին այդ երկարատեւ հանդէսներուն նախագահելը ։ Պէտք է յարգել եկեղեցւոյ պետին արժանապատուութիւնը և ամէն տեղէ հրաւիրելով, աստ անդ դեգերել չտալ Ս. Պատրիարքը որ եղած թախանձանքները չուզելով մերժել, կ՚ընդունի հրաւէրը ։

«Մի անգամ ընդ միշտ պէտք է վերջ տալ ասոր, պէտք է որոշել որ Ս. Պատրիարքը Աստուածաբանական վարժարանի և Բարձրագոյն վարժարանի հանդէսներու միայն նախագահէ ։»

Կը ձայնակցինք մեր յարգելի պաշտօնակցին և մենք ալ կը խնդրենք որ մեր թաղային մարմինները քիչ մը չափ դնեն իրենց փառասիրութեան և դպրոցական հանդէսներով ժամավաճառ չընեն Ս. Պատրիարքը ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը հրաւիրուած է առաջիկայ Երկուշաբթի օր Բերայի Էսայեան վարժարանը, նախագահելու այդ դպրոցին տարեկան հանդէսին ։

∴ Մայր վարժարանի տարեկան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը առտու ժամը 2ին եկեղեցւոյ պարտէզին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր ։ Թաղական Խորհուրդը մասնաւոր տոմսակներ հաստատած և զրկած է դպրոցականներու ծնողներուն և պաշտօնական անձանց, որպէս զի խճողումներ տեղի չունենան, որոնք աւելի կ՚ըլլան հանդէսին խանգարմանը ։

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր ։ Ներկայ էին Տիգրան Եուսուֆեան, Գրիգոր Խորեան, Տիգրան Տէր Ներսէսեան և Մկրտիչ Ասատեան էֆ.ները ։ Ժողովը զբաղեցաւ կարգ մը յարաբերական խնդիրներով ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր կողմէ Տ. Բարգէն վրդ. և Արիս էֆ. Փէշտիմալճեան, երէկ Սերպիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորեցին Մ. Սիմիչը, Սերպիոյ Բէթէր թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Ազգ. տօնին առթիւ վաղը, Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպս. ընկերակցութեամբ Արիս էֆ. Փէշտիմալճեանի ֆրանսական դեսպանատունը կ՚երթայ շնորհաւորութեան ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպս. Երէցեան անցի օր Դատական գործոց պաշտօնատունը երթալով այցելեց Կրօնից Տեսուչ Զիվէր պէյի ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ Շաբաթ օր գոց է, Գիւտ Նշխարաց Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին առթիւ ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Հաշուեքննիչ Յանձնաժողովը այսօր հրաւիրուած է դարձեալ նիստ գումարել Պատրիարքարանի մէջ ժամը 2ին ։ Այս նիստին հրաւիրուած է նաեւ Երուսաղէմի վանքին նախորդ Ընդհ. տեսուչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մաղաքեան ։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ կողմէ եղած կարգադրութեան համաձայն երէկ սկսան մայրաքաղաքիս չորս շրջաններուն մէջ շրջանաւարտներու տարեկան քննութիւնները ։ Մայր Վարժարանը ունի այս տարի տասնեւմէկ շրջանաւարտներ Պ. Պ. Գէորգ Պետոսեան, Արիս Շալճեան, Կարապետ Սաղըրեան, Կարապետ Մինասեան, Բ. Գազանճեան, Միհրան Դալֆայեան, Ներսէս Ճիւմպիւշեան, Յարութիւն Սայեան, Գաբրիէլ Համբարձումեան, Գրիգոր Մանտիկեան և Արամ Կիւլէրեան ։ Իսկ Նէնի Գարու ունի 3 մանչ և 7 աղջիկ շրջանաւարտ ։ Ասոնք ամէնը երէկ Մայր վարժարանին մէջ տուին իրենց գրաւոր քննութիւնները ։ Կէս օրէ առաջ տեղի ունեցան կրօնք, բարոյագիտութիւն, իսկ կէս օրէ վերջ օրէնսգիտական և տնտեսագիտական ծանօթութիւններ, տնային տնտեսութիւն, գծագրութիւն և գեղագրութիւն ։ Քննութիւնները կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցան. ներկայ էր Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ Պետրոս էֆ. Կարապետեան ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ընթացաւարտ կարգին բնագիտութեան և բնալուծութեան բերանացի քննութիւնները տեղի ունեցան երէկ, առաջնորդութեամբ ուսուցիչ Իգնատիոս էֆ. Մուրատեանի ։ Ընթացաւարտները գոհացուցիչ պատասխաններ տուին ծանրութեան, ձայնի և վերլուծական քիմիագիտութեան վրայ իրենց ուղղուած հարցումներուն ։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդէն չորս անդամներ հրաժարական տուած են և միացածներէն մէկը առեւտրական գործերու պատճառաւ Եւրոպա և միւսն ալ օդափոխութեան գացած ըլլալով, եկեղեցւոյն և դպրոցին մատակարարութիւնը միայն մէկ անձի վրայ ծանրացած է ։

ԻԶՄԻՐԻ մեր թղթակիցը կը գրէ.— Վերջապէս նախորդ կիրակի տեղի ունեցաւ Բոռնովայի Թաղ. Խորհրդոյն ընտրութիւնը, նոյն արուարձանին Ազգ. վարժարանին մէջ նախագահութեամբ տեղւոյն Տ. Յուսիկ Մանիկեան Հօր ։ Ընտրողական Ժողովը առտուան ժամը 3էն մինչեւ 9 ընդունեց քուէները, որմէ ետք սկսաւ քուէհամարը և քուէի բացարձակ առաւելութեամբ անդամ ընտրուեցան Տեարք. Գաբրիէլ Շիրինեան, Դանիէլ Հալէպլեան, Մեսրոպ Փանոսեան, Նազարէթ Ասանեան և Սարգիս Սահաթճեան ։

—Շաբաթէ մը ի վեր սկսած են քաղաքիս Ազգ. երկսեռ վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնները ի ներկայութեան կրթասէր ազգայիններու ու անխուսափելի Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներուն ։ Դուրեան Սրբազան վաղուընէ սկսեալ կանոնաւորապէս ներկայ պիտի գտնուի հարցաքննութեանց անձամբ տեսնելու համար այս տարուան արդիւնքները ։

— Ինչպէս գրած էինք, շաբթուս Մարսիլեայէն հասաւ լուսահոգի Մելք. Սրբազանի շիրմին վրայ դրուելիք մահարձանը, որուն վրայ փորագրուելիք քանդակները և արձանագրութիւնը յանձնուած է քաղաքիս ճարտար քանդակագործներուն միոյն ։ Յուսալի թէ շինութիւնը վերջնականապէս երկու շաբթէն աւարտի, որմէ ետք պիտի կատարուին բացման արարողութիւնները ։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԷ կը գրեն մեզ.— Ուսումնական Խորհրդոյ կարգադրութեան համաձայն, երեքշաբթի Ս. Փրկչեան որբանոցի շրջանաւարտ սաները գիւղիս Տատեան վարժարանը գալով՝ մասնակցեցան ամավերջի քննութեանց ։ Տեղւոյս կրթասէր անձնաւորութիւններէն Յովհաննէս էֆէնտի Կիւլպէնկեանի կողմէ որբանոցի ուսանողաց ճոխ սեղան մը տրուեցաւ վարժարանին մէջ ։ Միհրան Այանեան, Կարապետ Եավրուեան և Պօղոս Տէրէնտէլեան էֆ.ները յանձն առած են յաջորդաբար միջօրէի սեղան տալ որբանոցի ուսանողաց ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր անձնական բարապան Կարապետ աղա Սրապեան, առաջիկայ շաբթու արձակուրդով իր ծննդավայրը Սեբաստիա կը մեկնի ։ Մինչեւ կրկին իր պաշտօնին գլուխը վերադարձը, իրեն տեղ Ն. Սրբազնութեան մօտ պիտի ծառայէ՝ իբր անձնական բարապան, Պօղոս աղա Սրապեան ։

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻՈՅ եկեղեցւոյն աւագերէց Տ. Յարութիւն քհ. առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնով Գահիրէ փոխադրուած ըլլալով, Աղեքսանդրիոյ մէջ քահանայի մը պէտքը զգալի եղած էր ։ Այս անգամ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Իզմիրի վիճակին Գուշատայի եկեղեցիին Տ. Մաշտոց քհ. Բզնունին առժամեայ քահանայ կարգուի իրենց եկեղեցին՝ մինչեւ նոր առաջնորդին գալուստը ։

ԳԻՒՏ ՆՇԽԱՐԱՑ Ս. Լուսաւորչի տօնին առթիւ, Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան, այս կիրակի հանդիսաւոր և ձայնաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Օրթագիւղի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, որու տօնախմբութիւնն է ։ Այս հոյակապ եկեղեցին ամէն տարի, Լուսաւորչի տօնին ուխտատեղի մը կը դառնայ ջերմեռանդ հաւատացեալներու և Թաղ. Խորհուրդը ու եկեղեցական դասը ամէն հոգ տարած են հանդիսաւոր ընծայելու համար օրուան արարողութիւնները ։

ԱԶԴ. — Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ, յառաջիկայ կիրակի (3 յուլիս 905) Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան առթիւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել և իր հոգեշունչ և պերճախօս քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները ։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ժամը 11 ու կէսին, Ս. պատարագի 2 ։

Ատենադպիր Ատենապետ

Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԼՍԱԵԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Աղջկանց երկրորդական վարժարանի մը պակասը զգալի եղած էր մեր մէջ ու Հայ աղջիկները ստիպուած էին օտար վարժարաններ յաճախել, զուրկ ընտանեկան ու տոհմային դաստիարակութենէ ։ Խղճամիտ ու կարող ուսուցիչ մը Յակոբ էֆ. Նիկողոսեան, որ գնահատելի և արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւն մը ունեցած էր միշտ, և վեց տարի անընդհատ արժանաւորապէս վարած էր Ս. Յակոբայ Որբանոց-Արհեստանոցին Տեսչութեան բազմապաշտօն պաշտօնը, այս պակասը գոցելու համար ասկէ գրեթէ տարի մը առաջ Բերա, Նշան Թաշի մէջ հաստատեց իր համանուն գիշերօթիկ վարժարանը որ օդասուն, լուսաւոր և առողջապահիկ ամէն պայմաններով օժտուած շէնքերու մէջ, ունի

Երկսեռ մանկապարտէզ մը, 4-7 տարեկան աշակերտներու և աշակերտուհիներու համար,

Երկսեռ նախակրթարան մը, 6 դասարաններու բաժնուած, ուր կ՚աւանդուին աղջկանց և մանչերու յատուկ ծրագիրներով օսմաներէն, հայերէն, ֆրանսերէն լեզուները (վերջին 2 տարիներու մէջ նաեւ անգլիերէն կամ գերմաներէն) և ուսմանց ամէն ճիւղերը, և

Բարձրագոյն նախակրթարան մը, միայն աղջկանց համար, 3 տարեշրջաններով, ուր յատկապէս յօրինուած ծրագրով կ՚աւանդուին բարձրագոյն նախակրթութեան ուսմունք ։

Հաճոյքով կը լսենք թէ առաջին տարեշրջանին մէջ իսկ Նիկողոսեան էֆ.ի այս ձեռնարկը յաջողութեամբ պսակուած է, և այն ծնողք որոնք իրենց զաւակաց կրթութիւնը անոր խնամքին յանձնած են, իրապէս ուրախ են տեսած ըլլալով համեմատաբար կարճ ժամանակի մը մէջ գոհացուցիչ յառաջդիմութիւնը իրենց զաւակներուն ։

Թերթիս Արտօնատէրը պատահական այցելութեան մը պահուն առիթ ունեցաւ անձամբ տեսնելու դպրոցին մէջ տիրող կարգապահութիւնը, մաքրութիւնն ու աշակերտաց նուիրուած խնամքը ։

Երբ մէկ կողմէն կը ջանանք որ մեր զաւակաց դաստիարակութիւնը արդիւնաւորուի, երբ կը փափաքինք որ օտար վարժարաններէ հեռի պահուին մեր աղջիկները, հիմա, կրթական այս նպատակայարմար ձեռնարկին առթիւ չենք վարանիր յորդոր կարդալ իրենց զաւակաց ճշմարիտ օգուտը ճանչցող և անոնց հիմնական կրթութեան փափաքող թէ՛ Պոլսեցի և թէ գաւառացի ծնողքներուն որ փոխանակ օտար վարժարաններու դուռները ափ առնելու, իրենց զաւակներուն հոգը Նիկողոսեան վարժարանին յանձնեն, ուր ընտանեկան խնամք և հոգածութիւն ալ կը վայելեն գիշերօթիկ աշակերտք և աշակերտուհիք ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

ԿԱՐԳԱՑՈՅՑ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ

1 Յուլիս, Ուրբաթ

Կէս օրէ առաջ.— Ֆրանս. գր. Միջ. մանչեր.— Աշխարհագրութ. բերնց. բարձր. մանչեր.— Ընդհ. Պատմ. գր. բարձր. աղջիկներ ։ —Կէս օրէ ետք.— Օսմաներէն բերնց. միջին մանչեր.— Աշխարհագրութիւն, գր. բարձ. մանչեր.— Ընդհ. Պատմութ. գր. միջին մանչեր.— Ընդհ. Պատմութ. բերնց. բարձր. աղջիկներ ։

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Ճիտտէ Մէճլիսի Իտարէ պաշ քեաթիպի րութպէսը Իպրահիմ Շէվգէ վէ բաշաբօրթ մէմուրը Ահմէտ Նասիր էֆէնտիլէրէ րիւթպէի Սալիսէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր ։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով Սեւ ծովի նեղուցին թնդանօթաձիգ զինուորներու Գ. վաշտին հազարապետ Պոնալը Հաճի Ալի Փաշազատէ Շէվքէթ պէյի մահը, հրամայեց անոր ընտանիքին ըստ օրինի յատկացուելիք տօսաթօշակին կրկինը սահմանել և միանգամայն դրամական պարգեւ մըն ալ տալ՝ իբրեւ վարձատրութիւն մը վախճանեալին հաւատարմական և գովելի ծառայութեանց ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՊԵԹԷՐ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու գոհաբանական արարողութիւններ կատարուեցան Բերայի սերպ դեսպանատան մէջ, ի ներկայութեան դեսպան Մ. Սիմիչի և բոլոր պաշտօնեաներուն և գաղութին երեւելիներուն ։ Արարողութիւններէն ետք դեսպանը շնորհաւորական ընդունելութիւն մը կատարեց դեսպանատան մեծ սրահին մէջ ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դեսպանատուն երթալով շնորհաւորեց դեսպանը ։ Բ. Դրան կողմէ ալ թարգման-քարտուղարները շնորհաւորեցին Մ. Սիմիչը ։

ՕԴԱՅԻՆ ԿԱՅԾԸ.— Պետական Խորհուրդին մէկ որոշումով, օդային կայծի լուսաւորութեան տուրքը պիտի գանձուի միմիայն կայծի լապտերներէն մինչեւ 30 մէթր հեռու շրջանակի մը մէջ գտնուած շէնքերէն ։ Այս շրջանակէն դուրս գտնուած շէնքերը չպիտի վճարեն, և ոչ ալ անոնք որոնք օդային կայծի լապտերներ չունեցող փողոցներու մէջ հաստատուած են ։ Խաներու և ափարթըմաններու համար լուսաւորութեան տուրքը զատ զատ պիտի գանձուի ամէն սենեակէ, կամ ամէն յարկաբաժնէ ։

∴ Վոսփորի մէջ օդային կայծի հաստատութեան պիտի ձեռնարկուի և խողովակներու զետեղումը սկսած է Օրթագիւղէն մինչեւ Պէպէք ։ Քաղաքապետութիւնը 250 ոսկի յանձնեց Թնդանօթարանի վերատեսչութեան՝ Օրթագիւղէն մինչեւ Պէպէք կայծի լապտերներու հաստատութեան համար ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՄԷՋ.— Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած և բանակին ձմրան պիտոյքներ հայթայթող յանձնաժողովը, կայս. Իրատէի մը համաձայն Սպարապետութեան յանձնեց իրեն տրամադրելի ունեցած բոլոր դոյքերը, որոնք են. 50,000 քարոճ, 80,000 շապիկ, 80,000 վարտիք, 60.000 ֆէս, 30,000 ծնրապան, և 30,000 զոյգ տրեխ ։ Այս դոյքերը Ռումէլի պիտի ղրկուին ։

∴ Ընդհ. Քննիչ Հիլմի փաշա որ Ֆլօրինայէ Մանաստր վերադարձած էր, կը հեռագրէ Բ. Դրան թէ, նահանգին մէջ անդորրութիւն կը տիրէ և ամէն ոք իր գործերով կ՚զբաղի ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Ֆլավիօ-Ճիօյա դպրոց մարտանաւը որ Սէլանիկ կը գտնուէր ժամանակէ մը ի վեր, շաբաթ օր մեկնեցաւ ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ծրարներու (քօլիբօսթալ) կանոնագրին մէջ եղած բարեփոխութիւնները վաւերացան կայս. Իրատէով ։ Այս կանոնագիրը որ դրամածրարներու և արժէքաւոր առարկաներու փոխադրութեան նախկին դրութեան տեղը կը բռնէ, պիտի սկսի գործադրուիլ առաջիկայ օգոստոս 1էն ։

—Թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ երեքշաբթի օրերը Ատափազարի ճամբով ղրկուած Տիւզճէի և Պոլսի թղթատարները ասկէ վերջ հինգշաբթի առտուները պիտի ղրկուին ։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ քարափին շինութիւնները առաջ կը տարուին, նաւահանգէն սկսեալ դէպի ծովին խորը ։ Հանր. Պարտքի Վարչութիւնն ալ իր շէնքին առջեւ սկսած է աշխատութեանց ։ Նիկոմիդիայէն կը գրեն թէ քաղաքը կը բարեզարդուի աշխատութեանցը շնորհիւ կառավարիչ Քեազիմ պէյի, որ մտադիր է հանրային պարտէզ մըն ալ հաստատել ։ Արդէն արեւելեան ոճով քէօշկ մը և ճաշարան-սրճարան մը շինուած են ծովեզրը, ուր պիտի գտնուի նաեւ պարտէզը ։

ՀԱՆՔԵՐՈՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ.— Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան՝ Հանքերու կանոնագրին մէկ քանի յօդուածները քննելու համար ։ Մասնաւոր հրաւէրով ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, որուն կարծիքը առնուեցաւ այդ մասին ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան այս տարուան հասոյթը 150,000 ոսկիէ աւելի է, ինչ որ բարւոք վարչութեան մը արդիւնքն է ։

∴ Հանր. Պարտքի քօմիսէրութեան Ա. քարտուղար Զէքի պէյ Վիէննա գնաց ուսումնասիրելու համար աւստրիական աղի կանոնագիրը ։

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ.— Կայս. Թանգարանին պաշտօնեաներէն Մաքրիտի պէյ որ Սայտայի, Սուրի և Պաալպէքի մէջ հնագիտական պեղումներ վարած էր, Պոլիս դարձաւ ։ Շատ մը հնութիւններ բերուած են Պոլիս և ուրիշներ ալ ճամբան են 259 սնտուկներով ։

∴ Յունաց Պատրիարքարանի բիւզանդական ուսումնասիրութեանց ընկերութիւնը որոշեց միջոցներ ձեռք առնել բիւզանդական հնութիւնները պահպանելու համար ։ Այս առթիւ Պոլսոյ Յոյն եկեղեցիներուն հրահանգներ պիտի տրուին ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 10 միլիոն 50 հազար հատ քարդըն տոմսակի գնումը ։ Ցանկացողները կրնան դիմել Շիրքէթի Վարչական Խորհուրդին Դշ. և Շբ. օրերը ժամ 6էն մինչեւ 10 ։

Շիրքէթի 8544 և 8545 թիւ արժեթուղթերը կորսուած ըլլալով, նոր տալու համար դիմում եղած է. հետեւաբար նախկինները անարժէք կը հռչակուին ։

ՆՈՒԱԶՈՒՐԴ.— Համազգային անկելանոցին գործագործութեան, առաղձագործութեան, հիւսուածագործութեան, գուլպայագործութեան եւ երձակութեան վերաբերեալ նիւթեղէններու մէկ տարեկանի հայթայթումը զատ զատ նուազուրդի դրուած է ։ Դիմել Անկելանոցի յանձնաժողովին ։ Նոյն յանձնաժողովին կողմէ նուազուրդի դրուած է նաեւ 500 ծրար ամերիքան, 1500 քիլօ ձէթ, 400 թօփ հանքածուխ և 200 չէքի փայտ ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Տօքթ. Պէնոն Պէզալեան որ Մանչեսթրէն Պոլիս եկած է օդափոխութեան համար, ամիսէ մը կը դառնայ Իզմիր ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՆԱՆԿ.— Մոլային տեսուտ. դատարանը սնանկ հռչակեց Մեծ-Շուկայ Ֆեսճիլէր, կրօնականներու դերձակ Սոկրատ Վայտիլոն ։

ԶԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.— Քիրմասթըի (Պրուսա) նախագաւառին ընդհ. դատախազի օգնականի փոխանորդ ուսուցիչ Պիւրհաննէտտին և ոստիկանական պաշտօնեայ Իպրահիմ էֆէնտիները դատապարտուեցան իրենց ապօրինի ընթացքին համար ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ վճռաբեկ ատեանը վաւերացուց Արղնիի նախագաւառ ատեանին այն վճիռը, որով 15 տարի թիապարտութեան դատապարտուած էր Աստուր Օնիկեան, որ սպաննած էր Եէնիքէօյցի Բամազանը ։

ԼՈՂԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏ.— Դերձակ երիտասարդ մը Պ. Վարդան, որ երէկ առտու Եէնիքէօյի առջեւ ծով մտած էր, ուզեց հեռանալ ։ Սակայն իր այս արշաւասիրութիւնը ծանրի նստաւ խեղճ երիտասարդին, որ ճամբան իր ուժը կորսնցնելով, ալիքներուն խաղալիք դարձաւ և հոսանքէն մղուած ծովամոյն եղաւ ։ Ցամաքէն խուզարկութեան ելլելով Վարդանի դիակը միայն գտնուեցաւ ։ Կարելի է երեւակայել ծովամոյնին ընտանիքին լացն ու կոծը ։ Ասկէց աւելի յուզիչ օրինակ մը չի կրնար ըլլալ զգուշացնելու մեր լողացողները որ քիչ մը նուազ եռանդ դնեն իրենց ծովային լողանքին մէջ ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Խասգիւղ, Խալըճի Օղլու, սնակավաճառ Մաւրոյի աշկերտը Ահմէտ, առջի օր, ինչպէս կ՚ընէ, կը յաջողի չորթել իր վարպետին տունէն 28 ֆրանսական ոսկի, 40 ոսկի արժէքով մարգրիտ, ժամացոյց, գոհարեղէն եւայլն ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այս առեւ-փախուստը, որ խոստովանեցաւ թէ գողօնները պահած էր Էյուպ, գերեզմանոցի մը մէջ, իր մեղսակիցին Ալի անուն ուրիշի մը հետ ։ Այս վերջինն ալ ձերբակալուեցաւ ։

ԸՆԿԵՑԻԿ.— Առջի օր, Բերա, Թարլա Պաշի, տան մը դրանը առջեւն գտնուեցաւ նորածին մանչուկ մը ։ Ծոցին մէկ թուղթէն հասկցուեցաւ թէ յոյն էր և մկրտուած ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Իգտամ կ՚ըսէ թէ ոստիկանութիւնը իմանալով որ անցած գիշեր Գատըգիւղի մէջ ծագած հրդեհը, ուր Գափամաճեան Պօղոս էֆ.ի տունը այրեցաւ, դիտմամբ ձգուած է, Արշակ ու Եանի անուն երկու անձեր ձերբակալեց ։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին ։

ՍԱՍՏԻԿ ՄՐՐԻԿ.— Սէլանիկէ կը գրեն թէ անցած շաբաթ օր յանկարծ բուռն մրրիկ մը ծագելով թէ՛ ցորենին և թէ գիւղերը ընկոյզի մեծութեամբ կարկուտ և հեղեղումներ անձրեւ տեղացած է ։ Բոլոր այգիները և պարտէզները աւերակ դարձած են. տանիքը, փողոցները ողողուելով թրամվէյներու երթեւեկութիւնը դադրած է ։ Թրամվէյի մթերանոցին մօտ կամուրջ մը, սրճարան մը և ճաշարան մը և տաղաւար մը հեղեղներէն քշուած են ։ Ճաշարանին մէջ կին մը խեղդուած, սակայն հետը գտնուած տղան ծառի մը կառչելով ազատուած է ։ Կարկուտը Նահանգին զանազան մասերուն մէջ ալ վնասած է հունձքերուն ։

ՑԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ առտու, Շիշլիի կողմը հացագործի մը ձին յարձակեցաւ տղեկի մը վրայ որ իրեն հետ կ՚զբօսնուր և խածաւ անոր վիզէն ։ Ձին կատղած, այնչափ չգոհացաւ և ոտքին տակ առաւ անմեղ տղեկը ։ Հազիւ կարելի եղաւ զայն ազատել, և դեղարան մը տանիլ նախնական դարմաններու համար ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ
ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ՄԻՔԱՅԵԼ Յ. ՍԻՄԻՐՃԵԱՆ
ՕՐ. ԼՈՒԻԶԱ ՅԱՂՂԵԱՆ
ԽՕՍՏԱՑԵԱԼՔ
Սամարիա

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 12 յուլիս. — Ֆրանսայի և Գերմանիոյ համաձայնութեան մասին իրեն եղած հարցումներուն պատասխանելով նախկին արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ երբ Գերմանիա պատերազմէր Ֆրանսայի հետ ֆրանսական և անգլիական տորմիղներուն միաձայն գործակցութենէն խիստ պիտի վնասուէր ։ Ասկից զատ Մ. Տէլքասէ իբր մեծ սխալ մը կ՚ընդունի Մարոքի համար ժողովի մը գումարումին Ֆրանսայի կողմէ տրուած հաւանութիւնը ։

— Բեթերսպուրկէն կը հերքեն այն զրոյցը թէ Արտաքին գործոց Նախարար կոմս Լամստորֆ հրաժարեր է ։

"ՔՆԵԱԶ ՊՈԹԷՄՔԻՆ,,Ի ԳՈՐԾԸ

Նայլ Ֆրայէ Բրէսէն.—

Քնեազ Բոթեմքին զրահաւորին ապստամբները անձնատուր եղան ։ Ապստամբներուն այն ընթացքը, որով զիրենք մուղցանող կառավարութեան ու երկրին դէմ զանազան ոճիրներու ձեռնարկեցին, այն տեսակ վատութիւն մըն է որոնք մարդկութեան ու զինուորականութեան նողկանք ու արատ կը բերեն ։ Ինչպէս յայտնի է, այդ ցածոգիները մէկ քանի տէրութեանց թուղթեր ղրկելով և կարգ մը պոռոտախօսութիւններ ընելով յայտարարած էին թէ որոշած են դիմանալ մինչեւ որ բնաջինջ ըլլան նաւուն մէջ ։ Այդ վատերը իբրեւ թէ մահը անարգած էին, թէ ասկէ զատ փրկութեան միջոց մը չկար իրենց համար ։ Այսու հանդերձ ապստամբութեան վատութիւնը գործող այդ ռուս նաւազները փրկութեան ուրիշ ճամբայ մը գտան՝ այն է, մի՛ զարմանաք, անձնատուր եղան ։ Վիեննայի մէջ մեծ զարմացում պատճառեցին այն հեռագիրները որոնք կը ծանուցանէին թէ Քնեազ Բոթեմքինի ապստամբները անձնատուր եղած են Ռումէն կառավարութեան ։ Ամէն ազգի մօտ նուիրական համարուած զինուորական կարգապահութիւնը ոտնակոխ ընող և իրենց կառավարութեան դէմ ոճիր գործելու վատութիւնը յանձն առնող այդ խայտառակ անձերուն նոյն կերպով խոնարհիլը միթէ նոր ապացոյց մը չէ՞ կազմեր իրենց չարամտութեանը ։ Ուշադրութեան արժանի և ցաւալի է Սեւ ծովի ռուսական նաւաբաժնին ցոյց տուած անկարողութիւնը Քնեազ Բոթեմքին զրահաւորին հանդէպ ։

∴ Անհաւաստի լրացուցիչ մանրամասնութիւններ՝ Բոթեմքինի ապստամբութեան և անձնատուրութեան մասին.— Ապստամբ Քնեազ Բոթեմքին զրահաւորը 24 ժամէ աւելի չմնաց Թէոդոսիայի առջեւ ։ Զրահաւորը Յուլիս 6ին մեկնեցաւ Թէոդոսիայէ ։ Նոյն առտու ժամը 2ին, Բոթեմքինի մէկ չոգեմակոյկը մօտեցաւ ցամաքին ։ Զինուորները զէնք պարպելով ցամաքէն, չոգեմակոյկին մէջ գտնուող երկու նաւազ սպաննեցին ։ Մնացեալ եօթը նաւազները ջուր նետուելով ազատեցան ։ Կէս օրին, Նաւահանգիստէն հեռացան զրահաւորը, Թորփիլանաւը և չոգեմակոյկը ։ Շոգեմակոյկին ծով ինկած նաւազ մը ձերբակալուեցաւ, և յայտարարեց թէ ապստամբ Բոթեմքին զրահաւորին մէջ ո՛չ պաշար, ո՛չ ածուխ կը գտնուի, և ժամատախտակի համեմատ կը տիրէ նաւազներուն մէջ ։ Բոթեմքին առաջին անգամ երբ Քէօսթէնճէէն Թէոդոսիա կը դառնար, Հէլլէն առեւտրական շոգենաւի մը հանդիպեցաւ, և պաշար ու ածուխ առաւ անկէ ։ Ապստամբ զրահաւորին նաւազները ընկալագիր մը տուին Հէլլէն շոգենաւին նաւապետին, որպէս զի իրենց առած ածուխին և պաշարին փոխարժէքը գանձէ ռուս կառավարութենէն ։ Քնեազ Բոթեմքին Թէոդոսիայի առջեւ հանդիպեցաւ ռուս շոգենաւային ընկերութեան Մեծ Դուքս Ալեքսի շոգենաւին, որ արջառ կը տանէր Սեվաստոպոլ ։ Ապստամբ նաւազները գրաւեցին շոգենաւին ամբողջ բեռը եւ դրամը ։ Բոթեմքին և իր հետ ապստամբած թիւ 267 թորփիլանաւը Յուլիս 8ի գիշերը, կէս գիշերին, ուղղակի Քէօսթէնճէ դարձան ։ Բոթեմքին ուրբաթ գիշեր, առտուան դէմ, այսինքն կէս գիշերէն մէկ ժամ վերջ, երկրորդ անգամ ըլլալով հասաւ Քէօսթէնճէ ։ Քէօսթէնճէի նաւահանգիստին վերատեսուչը անմիջապէս իրողութիւնը հաղորդեց արտաքին գործոց նախարար և պատերազմական փոխ նախարար Զօր. Ժագ Լահովարի. իսկ Քէօսթէնճէի կառավարիչ գնդապետ Գաբէսկօ գնաց վարչապետ Մ. Քանդաքուզէնի մօտ, որ նոյն պահուն կը գտնուէր Քէօսթէնճէ, և հրահանգ խնդրեց անկէ ։ Շաբաթ առտու ժամը 6ին (Ը. Ե.) Նաւապետ Նէկրօ սկսաւ բանակցիլ Բոթեմքինի ապստամբ նաւազներուն 8 հոգիէ բաղկացած մէկ պատուիրակութեան հետ որ ցամաք ելած էր ։ Նախ ըսին թէ ուրիշ ապստամբ նաւ մը փնտռելու ելած են և յետոյ դարձեալ ածուխ և պաշար ուզեցին, բայց Զօր. Լահովարի հրամայեց հաղորդել այդ նաւազներուն՝ նախապէս եղած զեկոյցը ։ Այս զեկոյցին համաձայն ապստամբ նաւազները կա՛մ պէտք է զինաթափ ցամաք ելնէին և մարտանաւը յանձնէին Ռումէն կառավարութեան, և կամ անմիջապէս պէտք է հեռանային ռումանական ջուրերէն ։ Եթէ առաջին պայմանը ընդունէին, օտար դասալիք զինուոր պիտի նկատուէին, և ազատ պիտի թողուէին, չպիտի յանձնուէին Ռուսիոյ ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, Ռումէն կառավարութիւնը կը մերժէր իրենց տալ պաշար և ածուխ, որոնք կրնային ծառայել իրենց ապստամբական արարքը շարունակելու ։ Քնեազ Բոթեմքինի ապստամբ նաւազներուն հետ բանակցութիւնները անձամբ վարեց վարչապետ Մ. Քանդաքուզէն ։ Ռումէն իշխանութիւնք պահանջեցին որ մարտանաւերը զինաթափ ըլլան, ապստամբները յանձնեն իրենց զէնքերը, և թնդանօթները քակուին ։ Ասոր վրայ, վերջնական 8 ապստամբները կէս օրէն առաջ ժամը 11ին Քնեազ Բոթեմքին դարձան, խորհրդակցելու համար իրենց միւս ապստամբ ընկերներուն հետ ։ Ժամը 1ին, նորէն եկան հրամատարին քով, և յայտնեցին թէ զրահաւորին նաւազներն որոշած են անձնատուր ըլլալ ։ Ապստամբներն առաջարկեցին ցամաք ելլել, պայմանաւ որ Ռուսիոյ չյանձնուին ։ Թէեւ ռումէն իշխանութիւնները ընդունեցին պատուիրակութեան առաջարկած պայմանները, բայց ապստամբները վարանելով, իբր երաշխաւորութիւն պահանջեցին որ ռումանական անցագիր տրուի իրենց ։ Վերջապէս, կէս օրէն վերջ ժամը 2ին բանակցութիւնները նպաստաւոր ելք ունեցան և նաւազները ընդունեցին պայմանները ։ Քառորդ ժամ ետք զրահաւորը նաւահանգիստ բերուելով, ռումէն դրօշ պարզուեցաւ մեծ կայմին վրայ ։ Մարտանաւը յանձնուեցաւ ռումէն իշխանութեանց, և նաւազներուն թոյլ տրուեցաւ բնակիլ ռումէն հողի վրայ ։ Վարչապետ Մ. Քանդաքուզէն և ռումէն զինուորական ու քաղաքային պաշտօնեաները քարափին վրայ կը սպասէին Քնեազ Բոթեմքինի ապստամբ նաւազներուն ցամաք ելլելուն և մարտանաւերուն յանձնումին ։ Նաւազները կէս օրէ ետք խումբ խումբ ցամաք ելան մակոյկներով ։ Մարտանաւին թնդանօթները քակուեցան ։ Անձնատուր նաւազները անմիջապէս յատուկ կառախումբ մը զրկուեցան ռումէն այլ և այլ քաղաքներ տարուելու համար ։ Ռումէն կառավարութիւնը Բոթեմքինի անձնատուրութեան պարագաները ծանոյց ռուս կառավարութեան ։ Պուքրէշի ռուս զինուորական կցորդ գնդապետ Լիոնէֆ այս մասին տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Զօր. Լահովարի հետ ։

ԲԱՄԲԱԿ

Երէկուան հեռագիր.—

Սրօթ 6.12

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Յունիս 29/12 Յուլիս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	Օ. Ռ.	96.16½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	96.19
» էն վար գինը	»	96.14½
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	Ֆր.	131 12
Երէկուան էն բարձր գինը	»	131 25
» էն վար	» »	131.12
Ռէժիի պարտաթուղթ	ֆրանք	392.—
Շիրքէթը Խայրիէ		30.—
Օսմանեան Պանքա		599.—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 27 —

ԳՐԵՑ ԱՐԹԻՒՐ ԳԸՆԱՆ ԴՕՅԼ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՈՆ ՉԻՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Գանձի Կղզին

ԺԵ.

ԿՂԶԻԻՆ ԲՆԱԿԻՉԸ

—Դուք չէ որ կ'արգիլէք, վըստահ եմ, պատասխանեցի։

—Իրաւունք ունիք։ Բայց ի՞նչ է ձեր անունը։

—Ժիմ։

—Ժի՛մ, Ժի՛մ, կը կրկնէր հրճուանքով։ Է՛ ուրեմն, Ժիմ, ամիսներով ու տարիներով ապրեցայ հոս շունի մը պէս։ Զիս տեսնելով չէք կարծեր որ ես ալ բարի մայր մը ունեցած եմ ու [illegible]իչի մը պէս։ Այնպէս չէ՞։

—Իրաւ որ ո՛չ, պատասխանեցի անկեղծօրէն։

—Լաւ։ Սակայն ճիշդ է։ Մայր մը ունէի որ ծանրութեամբը ոսկի կ'արժէր։ Ես ալ շատ խելօք տղայ մըն էի և դասերս այնքան շուտ կ'ըսէի որ մէկ բառը միւսէն չէին կրնար զանազանել։ Աւասիկ սակայն ի՛նչ ձիւներ եկան գլխուս, Ժիմ։ Եւ ասոր պատճառը սա էր որ դպրոցի ժամերուն գրնտակ կը խաղայի։ Մայրս աղէկ նախատեսած էր, —պատուական կինը։ Հոս ըլլալէս ի վեր շատ մտածեցի։ Կ'երաշխաւորեմ ձեզ որ ռոմ պիտի չխմեմ բընաւ։ Շատ չատ կարի մասնոցով մը եթէ առիթը ներկայանայ։ Բայց օրինակելի կեանք մը վարել կ'ուզեմ։ Եւ յետոյ պէտք է որ ըսեմ ձեզ, Ժիմ, (չուրջը նայեցաւ և ձայնը մեղմացուց) պէտք է որ ըսեմ ձեզի թէ ես հարուստ եմ և շատ հարուստ։

—Խեղճ մարդը անբուժելի հիւանդութեան ենթարկուեր է, ըսի ինքնիրենս։

Թերեւս այս եզրակացութիւնը կարդաց դէմքիս վրայ, վասնզի անհամբերութեամբ չարունակեց,

—Շա՛տ հարուստ, շա՛տ հարուստ, կ'ըսեմ քեզի։ Եւ գիտէ՞ք ի՛նչ ծրագիրներ ունիմ։ Ձեզ ալ պիտի հարստացնեմ, Ժիմ։ Օրհնեցէք ձեր բախտը որ առաջին անգամ դուք գտաք զիս հոս։

Բայց յանկարծ դէմքին արտայայտութիւնը փոխուեցաւ, տխուր երեւոյթ մը առաւ և ձեռքէս բռնելով, ցուցամատը վերցուց մտահոգութեամբ։

—Ժի՛մ, ճշմարտութիւնը ըսէք ինծի, չարունակեց։ Ֆլինդին նաւակովը չէ որ հոս եկաք, այնպէս չէ՞։

Իսկոյն ներշնչում մը ունեցայ։ Ինքնիրենս ըսի որ թերեւս կրնայինք դաշնակից մը գտնել յանձին այս խեղճ մարդուն։

—Ո՛չ, Ֆլինդի նաւը չէ, ըսի։ Ֆլինդ մեռած է։ Բայց անկեղծ ըլլալ կ'ուզեմ, քանի որ այնպէս կը փափաքիք, և կը յայտարարեմ ձեզ որ անոր մարդերէն մի քանին մեր նաւին մէջն են դժբախտաբար։

—Փէթ մէկ սրունք ունեցող մարդ մը չկայ անոնց մէջ, այնպէս չէ՞, հարցուց մարած ձայնով մը։

—Ճօն Սիլվե՞րը։

—Այո՛, Ճօն Սիլվըրը։ Անունը այդ է։

—Աւա՜ղ, մեր նաւուն խոհարարն է, նաև ամբողջ նաւազներուն գլխաւորը։

Խեղճ մարդը միշտ բռնած էր ձեռքս զոր սեղմեց ուժգնօրէն։

—Եթէ Ճօն Սիլվըրն է որ կը ղրկէ ձեզ, մեռած եմ, գիտեմ, ըսաւ։ Բայց ո՞ւր կը կարծէք որ ըլլամ, շարունակեց պահ մը լռութենէ ետքը։

Զինքը աւելի աղէկ ապահովելու համար, քանի մը բառով պատմեցի մեր ճամբորդութեան նպատակը և այն դըժնդակ վիճակը ուր կը գտնուէինք։ Խորունկ հետաքրքրութեամբ մտիկ ըրաւ ինծի և երբ պատմութիւնս աւարտեցի,

—Կը տեսնեմ որ դուն բարի տղայ մըն ես, Ժիմ, ըսաւ, և ամէնքդ ալ տխուր կացութեան մը մէջ էք։ Է՛ ուրեմն, վստահեցէք Պէն Կընի որ այդ վիճակէն պիտի ազատէ ձեզ։ Միայն թէ, փոքրիկ բարեկամս, ըսէ ինծի որ Սքուայրը վեհանձն պիտի ըլլա՞յ հանդէպ այն մարդուն որ իրեն օգնութեան պիտի համնի, քանի որ կ'ըսես թէ դըժնդակ վիճակի մը մէջ է։

Ապահովեցի զինքը թէ Սքուայրը աշխարհի ամենէն վեհանձն մարդն էր։

—Այո՛, բայց զիրար աղէկ հասկընանք, շարունակեց Պէն Կըն։ Որսապահի պաշտօնի մը և համազգեստի մը խօսքը ընել չեմ ուզեր։ Ատ իմ գործս չէ, փոքրիկ Ժիմս։ Կը կարծե՞ս որ Սքուայրը գոնէ 1000 ոսկելին տայ ինծի այն դրամէն որ արդէն իմս է կրնամ ըսել։

—Վստահ եմ որ կուտայ, պատասխանեցի։ Իր դիտումը եղած է միշտ իւրաքանչիւրին բաժին մը տալ։

—Նաև ձրի պիտի փոխադրէ՞ զիս։

—Սքուայրը այս չնորհը ձեզ մերժող մարդ չէ, և յետոյ, դուք օգտակար պիտի ըլլաք մեզ, եթէ յաջողինք մեր օձիքը ազատել այս ծովահէններուն ձեռքէն։

—Ճիշդ է, ըսաւ գոհունակութեամբ այս փաստէն համոզուելով։ Է՛ ուրեմն, իմ պատմութիւնս պիտի ընեմ քեզի, չարունակեց։ Ֆլինդի նաւազներէն մէկն էի Վալրիւս առագաստանաւին մէջ, երբ հոս եկաւ վեց մարդերով իր գանձը թաղելու համար։ Շաբաթի մը չափ ցամաքի վրայ մնացեցան։ Մենք հրաման ունէինք նաւուն մէջ անմեց սպասելու։ Առտու մը, նշանը տրուեցաւ և Ֆլինդ առանձին եկաւ նաւակով, գըլուխը մետաքսէ կապոյտ թաշկինակ մը փաթթած։ Արեւը կը ծագէր և կը լուսաւորէր դէմքը որ մահատիպ տժգունութիւն մը առած էր։ Բայց ինքը կը դառնար և միւսները մեռած էին,— վեցն ալ մեռած ու թաղուած։ Ի՞նչպէս բրած էր։ Ո՛չ ոք պիտի կրնար ըսել։ Ըլլայ վէճ, սպանութիւն կամ յանկարծական մահ, ինք առանձին էր և անոնք վեց էին։ Պիլլի Պօնս տեղակալի պաշտօն կը վարէր և Ճօն Սիլվըր՝ նաւազներու պետ։ Գանձին վրայօք լուրեր ուզեցին։

—Կրնաք ցամաք երթալ և փընտռել, եթէ կը փափաքիք, ըսաւ։ Բայց Վալրիւս առագաստ պիտի պարզէ։

Ասանք եղան իր խօսքերը։

Երեք տարի ետքը ուրիշ նաւով մը անցանք այս կղզիին առջեւէն։

—Ընկերնե՛ր, Ֆլինդի գանձը հոս կը գտնուի, ըսի։ Ցամաք ելնենք ու փնտռենք։

Ասիկա շատ գործին չէր գար նաւապետին, բայց ստիպուեցաւ հաւանիլ և ցամաք ելանք։ 12 օրի չափ փնտռեցինք առանց բան մը գտնելու։ Ընկերներս ինծի դէմ զայրացած էին։ Իրիկուն մը որոշեցին նաւ դառնալ, բայց առանց ինծի։

—Պէն Կըն, ըսին ինծի, ահաւասիկ բահ մը և բրիչ մը։ Հոս պիտի մնաս և Ֆլինդի ոսկեը պիտի փնտռես։

Եւ լքանեցին զիս։ Ահաւասիկ երեք տարի է որ հոս եմ։ Երեք տարի է որ պատառ մը հաց դրած չեմ բերանս։ Բայց երեսս նայէ, Ժիմ, աղէկ նայէ։ Պարզ նաւազի մը դէմքը ունի՞մ։ Ո՛չ, այնպէս չէ՞։ Եւ իրաւ ալ չեմ։

Հոս աչքը քթթեց ու թեւս սեղմեց։

(Շարունակելի)

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Դրամանիշ մասնաւոր ծանուցագիրը որ վաւերացուած է Մէարիֆի թարգմանչաց հրամանաւ, այս անգամ բոլորովին ապաւած ըլլալով, 1906րդ տարուան ապագրութեան առթիւ որոշած ենք նոյնիւ ցոյց տալ Պոլսոյ մէջ գործող պատուաւոր ու փնտռուած վաճառականին, ինչպէս նաեւ ապահովագրական ընկերութեան ամէնէն վստահելիին հասցէն ու անոնց գործելու եղանակը։ Օսմանեան քաղաքներուն ու կեդրոնաքաղաքներուն մէջ գործող այն ամէն գործի մարդոց՝ որոնք կը փնտռեն վստահելի ընկերութիւնը, վաճառականը ու ան[illegible]։

Ծանուցագիր օրացոյցը խնամուած կազմով ու սիրուն գրքոյկի մը ձեւով պիտի պատրաստուի ու պիտի վաճառուի միայն երեք ղրշ.ի. այս գնով պիտի ղրկուի նաեւ ամենահեռաւոր գաւառներէն ապսպրողներուն, կը բաւէ որ իր հասցէին հետ մէկտեղ ղրկած ըլլայ երեք դահեկանի նամականիշ, որուն փոխարէն պիտի առնէ տասնեօրդ օրացոյց մը, ցոյց տուող փնտռուած ընկերութիւնը, վաճառականը ու անղանաւորը։

Հետեւաբար ներկայիս կը ծանուցուի Պոլսոյ մէջ գործող ընկերութիւններու, վաճառականներու ու այն ամէն գործի մարդոց, որպէս զի իրենց գործը ու գործառնութիւնը աւելի ընդարձակ ու լաւ ճանչցնելու համար ներկայացուած միակ ու գեղեցիկ առիթէն օգտուին, մեզի տալով կամ ղրկելով իրենց ծանուցումները կարելի եղածին չափ շուտ. քանի որ ծանուցագրին մէջ ծանուցումներուն համար բացուած էջերը զոցուելէ վերջ չենք կրնար ընդունիլ ո և է ծանուցում, ինչ գնով որ ալ եղած ըլլայ։

Ծանուցագրին մէջ ծանուցում ունեցող անձնաւորութիւնք 1էն 10ական օրինակ պիտի ստանան ապագրուելէ անմիջապէս վերջ, որոնց իւրաքանչիւրին վրայ փակցուած դրոշմը պիտի համապատասխանէ նոր կանոնագրութեան վերջին պահանջումին։

Ծանուցման մը արժէքին փոխարէն տրուած ու յատկապէս ապուած ընկալագիրը պէտք է կրէ մեր ձեռագիր ստորագրութիւնը ու գրատանս մասնաւոր կնիքը քան փարանոց դրոշմի վրայ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԼԵՍԿԻԵԱՆ

10—5 Սիրքեճի, Խօրասանճեան խան

ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՄԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս տարրալուծական քննութենէ մը անցուցի 500 կրամնոց շիշի մը ձէթը։ Շիշին վրայի էթիքէթը հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէր։ «Զտուած և մաքրուած Թրքական ձէթ, Նիքօլաքի Բարատօբուլօ. հասցէ Եաղ Իսկէլէսի, Պոլիս, Նօ. 29»։

Նախ և առաջ սկսայ փորձեր ընել որոշելու համար անոր բնազիտական յատկութիւնները. գոյնը՝ դեղին կանաչի զարնող, անխառն, թափանցիկ, անհոտ և անուշահամ, թեթեւ մը հոտաւէտ։ Ջերօէն քանի մը աստիճան վեր կը բիւրեղանայ։ Ալքոլի մէջ կը լուծուի։ 55 վայրկենի մէջ հաստատուն վիճակի կը վերածուի։ Խտութիւնը 0,9168։ Կլարօմէթրի աստիճանը 49.50։

Այս փորձերուն ձեռնարկեցինք Պուտէի և Գառպօի դրութեանց համաձայն։ Եւ հաստատեցինք թէ այս իւղը կը ներկայացնէ անխարդախ, զուտ իւղի մը յատկութիւնները։

Բաղադրութիւնն է.— Մարկարին՝ 28 առ հարիւր, Օլէին՝ 72 առ հարիւր։

Եզրակացութիւն.— Վերոյիշեալ գիտական խուզարկութեանց արդիւնքին համաձայն կը յայտարարեմ թէ, Ն. Բարատօբուլօի վաճառատան մէջ վերոյիշեալ մաքրոյով և էթիքէթով ծախուած ձէթը առաջին կարգի անուշ մըն է համաձայն գիտութեան և առողջապահութեան։ Վերլուծած ձէթի նմոյշին միացեալ մասը կնքելով ղրկեցի Գ. Ն. Բարատօբուլօին, որպէս զի կը համոզուողներուն ցոյց տայ։

ՏՐ. ՄԱՆՆԻ

Այս ընտիր ձիթաիւղը թիթեղեայ զօց տուփերու մէջ կը ծախուի իր նախկին գնովը՝ այսինքն օխան 8 ղրուշի։ Կը գտնուի ամէն մեծ նպարավաճառներու քով և կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը իբրեւ առողջապահիկ իւղ։ 10–8

ԶԱՐԵՀ ԴԱՐԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Վկայեալ Լիոնի վարժարանէն, եւ Նախկին օբէրաթէօր Բարիզի կլինիքներէն

Կ'ընդունի հիւանդներ ամէն օր ժամը 9–5 (ռ. ե.) իր բնակարանին մէջ, Բերա, Մեծ Պողոտային վրայ Ծաննի գեղարանին դիմացը Պէօյիւք Բարմաք Գարբ Թիւ 2։ Երեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը աղքատաց ակռայ քաշելը ձրի։ 13–20

ՇԱՀԱԳՐԳԻՌ ԱԶԴ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Օ ԼՈՒՎՐ

Սուլթան Համամ թիւ 7, Սաւբրիէ խանի դէմ։

Պատիւ ունի ծանուցանել ազգ. հասարակութեան թէ ԸՆԴՀ. ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ պիտի ընէ 1905 Ապրիլ 1/14էն սկսեալ։

ԱՄԷՆՔԴ ԱԼ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ !

որ երկրորդ անգամ պիտի չներկայանայ, քանի որ 40 % զեղչով պիտի ծախուին ո՛չ միայն տեսակով ընտիր այլ և վայելչութեան կողմէ անվրէպելի և աչքառուութեան մասին երաշխաւորուած ապրանքներ։ Մետաքսեղէնի բաժնին մէջ պիտի ցուցադրուին ատագէն Լիւքս, սաղէն թիւլէս, սեւ ու գունաւոր, բօ տը Բուաւ, սեւ և գունաւոր դամասկեան կերպաս, արմիւր, թաֆթա ամէն տեսակ, բօնժէ, թիւչես, սեւ և ֆանթէզի վըլուր, բլիւշ ևն. ևն. ևն.։ Նաեւ կատարեալ պէսպիսութիւն մը բրդեղէններու, ինչպէս կերպաս պուքլէ, գունաւոր և սեւ, մէրինօս, ֆուլէ, սեւ և գունաւոր ֆանթէզի, ճերմակ և գունաւոր ֆլանէլ, քրէբ և ուրիշ բազմաթիւ ապրանքներ որոնց թուումը անկարելի է։ Կանանց համար ֆանթէզի ապրանքներ՝ ինչպէս քօրսէ, բէլըրին ևն։ Պիտի ծախուին բացառիկ զեղչով մը։ Միւսները 40 % զեղչ մը պիտի կրեն։

20–20 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Անգլիզ

Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան հասոյթ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ,— քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, ևն. ևն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1' ՆՕՐԹ ՃՕՆ ՍԴՐԻԴ

ԼՈՆՏՈՆ, 28' ԼՕՄԲԱՐՏ ՍԴՐԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՓՕՑՏ ՄԵԼԼԷՐ ԷՒ ԸՆԿ.

Նօ. 4 և 5 Քիւչիւք Թիւնէլ խան

Դեր-Գործակալ Էսիրճեան

ՄԱԳՍՈՒՏ Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50=8

ՏՔԴ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

Երկարամեայ փորձառութեամբը քաջածանօթ Տքդ. Կ. Մութաֆեան էֆ. իր բնակութիւնը Բերա, Բանկալթի ճամբուն, Թրամուէյի գծին վրայ թիւ 67 առ. նը փոխադրած ըլլալով, հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր անոր մէջ, որ չորեքշաբթի օրերը ժամը 2էն մինչեւ 5 աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ։ Եւ իր Պոլսոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, կէս օրէն վերջը մինչեւ իրիկուն կը գտնուի Կէօրիկ Փաշա, Պալը Փաշա Եօգուշի գլուխը, Կարապետ էֆ. Պէրպերեանի դեղարանը, ուր երկուշաբթի օրերը ձրիաբար կը խնամէ աղքատները։ 20–17

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամօնտօ խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն.— Գաբըրճը օղլու բասամիթի դիմաց Աշիր էֆ. Քիւթիւպճանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւնները։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաեւ գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 36–50

ԱԶԴՈՒ ՄԻՋԱՏԱՄՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք ճանճերս ու մրջիւն-մրջիւն ճմռել ու ազատիլ աս անհրէս միջատներուն ցաւած չարչարանքներէն, ԴԻՄԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի. «պօղաչաճի»ին դէմ, թիւ 261

ուր հոն պիտի գտնէք թարմ և առաջին տեսակին խիստ ազդու Տալմացիայի միակ միջատասպան փոշին, որ վայրկենապէս կ'սպաննէ ու կ'ոչնչացնէ, մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մժեղը (սիվրիսինէք), Ուտիճը (կիւվէ), [illegible] ցրեճի-ուտիճը և ուրիշ խեղ մը վնասակար միջատներ ու ճճիներ. այն փոշիները մեծ ու պզտիկ մասնաւոր տուփերու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախուին։ Ուստի ամէն անոնք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի և կ'ուզեն գիշերները անուշիկ-անուշիկ քնանալ և առողջութիւննին չը խանգարուած արթննալ թող հաճին դիմել դեղարանս գնելով տուփ մը փոշի, քանի որ այս տեսակ պէտք մը գոհացնելու համար դեղարանս ունի իր դիւրութիւնը Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելով։ Ակնյայտ նկատած չենք ըլլար հոս անգամ մը եւս յիշեցնելու թէ՝ Դեղարանս որ Պաշ. հասարակութեան չնորհիւ քիչ ժամանակուան մէջ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ իր ուղղամիտ գործունէութեանը միշտ ծառայելով իր նպատակին, այն է դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգրտապահ պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և որ աւելին է արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները։

Դեղարանս նաև Եւրոպական տան մը հետ ալ թանակցած ըլլալով, ամէն թարմ պատուաստի թիւպեր (աշը ղալէմի) կը հասնին պօստով և գաւառային յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Ցերեկներ նաեւ ամէն օր Դեղարանիս յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն ծանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իր ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբը դեղարանիս մասնաւոր դարմանատեղը։

Ահա մասամբ մը պարզելով Դեղարանիս ներկայ վիճակը կը յուսանք թէ արգոյ յաճախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու ևս մինչ պիտի չարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու՝ ուղղակի պիտի այցելեն Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին իրենց կատարեալապէս գոհ թողելու համար, քանի որ Դեղարանիս սկզբունքը եղած է ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50–19

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. ապրանք ըլլալով, իրենց առաւելութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ առած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՍԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34 կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

Կեդրոնը գտնուելու համար վերի նշանին [illegible] ըլլալ է

ԲԵՐԱ	(Շիշլի Ժամփոյ, Պօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին
	(Շիշլի Ժամփոյ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ	(Սինկէր խան Թիւնէլին եաեւ։
	(Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ	(Սուլթան Համամ թիւ 2։
	(Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 36։
ՍԿԻՒՏԱՐ	(Չարշը Պօյու թիւ 140։

16–50

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ԵՒ ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Գոհարեղէններու, ամէն տեսակ կանկառապիներու եւ ամէնէն նորաձեւ հագուստներու, եւ այլն

Պատիւ ունինք ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ՝ մեր վաճառատանց ապրանքներուն տեսակները աւելի ճոխացնելու ու մեր յարգելի յաճախորդաց աւելի գոհացում տալու նպատակաւ, ոսկերչութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներէ զատ կիներու և այրերու համար՝ և մեծ ու փոքր ամէն տարիքի յատուկ զգեստեղէններու, ճերմակեղէններու և (թօւալէթ) ու միանգամայն ամէն տեսակ առաջնակարգ կարասիներու (ծածկոցներ, աթոռներ և այլն) ճոխ մթերանոց մը հաստատած ենք, խիստ մատչելի գիներով և կանխիկ ու ապառիկ պայմաններով,

Արդ՝ կը խնդրուի մեր համակրելի յաճախորդներէն, որ բարեհաճին դիմել վերոյիշեալ վաճառատուները, ուրկէ անտարակոյս անհուն գոհունակութեամբ պիտի մեկնին։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1. Ապառիկ գնողներու համար հարիւրին 20 կանխիկ և մնացեալ գումարին հարիւրին 5 չաբաթական վճարմամբ։
2. Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ։
3. Կանխիկ ծախուած ապրանքներէն միմիայն ադամանդեայ գոհարեղէններ երբ գործածուած բայց անվնաս մնացած ըլլան՝ հարիւրին 10 զեղչով, իսկ ապառիկ ծախուած և անվնաս մնացած միմիայն ադամանդեայ գոհարեղէններ ալ հարիւրին 15 զեղչով ետ կ'առնուին։

ԽՕՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԶՆՆԱՑ

Ց. Գ. Շաբաքական վճարմանց համար հաւաքիչներ քննիլ պատրաստ են։ Մեծ Նուկայ, Սաֆէրչագ Փողոց թիւ 13, Կ. Պոլիս 32-50

ԸՆՏԻՐ ԿՕՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

Կալաթա խավեար խան երկրորդ յարկ թիւ 83

Ֆրանսայէն և Անգղիայէն վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած զուտ և ընտիր բուրդէ երիկ մարդոց համար յատուկ գօմփլէ-մաններ, բարտըսիւներ և բանթալոններ բերուած ըլլալով, արգոյ հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գիներու չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50–20 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական գործարաններու ևն, հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գոնթէմբեհնիի Նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները մասնաւորաբար դարմանուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի առաջ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գարբ, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոնճուգարբ Միսաքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՛ աղքատները։ 50–33

ԷԳՕՆՕՄԻԱ ՊԱԽԹ

(EPARGNE-CHANCE)

Ն. ԲԱԲԱՃՕՂԼՈՒ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՍԻՐՔԷՃԻՏԷ ՔԷՕՓՐԻԻԼԻ ԽԱՆԸՆՏԱ ՆՈՒՄԵՐՕ 26

ՍԱԹԸԼԸՐ [illegible] հէր տիւրլիւ իքրամիէլի վէ ֆաիզլի թահվիլաթ

ՍԻՕՆԹՕ ԻՍՏԻԼԻՐ, գաւռօնլար վէ իսթավէթ օլունան թահվիլաթ

ԱՎԱՆՍ ՎԷՐԻԼԻՐ էհէմ իւզէրինէ վէ ազ ֆաիզլի օլմագ իւզրէ

ԹԱՀՍԻԼ ԻՍՏԻԼԻՐ մէճճանէն, պիլէճիմլէ թահվիլաթըն խասըլաթ իտաւյ իթմէքտէտիր.

ՍԱԹԸԼԸՐ Իզմիր Համիտիյէ Սէնէտի մէքթէպի վէ սաիր [illegible] պիլեթլէրի

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՕԼՈՒՆԸՐ հաբիգէ գար շը էմնիյէ վէ մուքիլէտ

ԽԱԹԱՐ.— Նէրէսի բիւգամըզ վէ կէրէքսէ վիլայաթը Շահանէ իչին [illegible] վէ Քէօփրիւլիւ խանընտա [illegible] թաբիլ։ 14–50

ՊԷՕՅԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐՔԷԹԱՍԸ

Իսթանպօլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանընտա թէքմիլ 2° զաթընտա

Էլպիսէ մաղազալարը [illegible] 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ [illegible]

1. Օրտան [illegible]
2. Գումաշլարըն [illegible]
3. Ֆիյաթլարըն [illegible]

[illegible]

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱՃԸՔ ՏԸՐ 47 50

ՕՆՆԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ

ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բանկալթի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի Թիւ 38 եւ Աղ. ճամփ., թիւ 124

Այս վաճառատանս մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, պաստաներ, լօքումներ, լիքէօրներ, իւխիներ, հարսնիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն շաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, ևն. ևն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կրնան յաճախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛ և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։ 50–8

ԼԱ ՍԷԶՕՆ

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բասամ Բաճաիթ թիւ 7

Այս վաճառատունը այցելողը վըստահաբար կը գտնէ ընտիր ապրանքներ եւս չափաւոր գիներով։

Ինչո՞ւ Լա Սէզօն վաճառատունը կրնայ ընտիր ապրանքներ ծախել շատ չափաւոր գիներով։

Պատասխանը պարզ է.

1. Վաճառատունը իր ապրանքները կանխիկ կը գնէ և այս պատճառաւ մէկէն բան մը կը պարտի և աժան կը գնէ։
2. Լա Սէզօն շատ ծախելու համար համեստ շահով մը կը գոհանայ։ Հետեւաբար Լա Սէզօնի յաճախորդները կրնան հանգիստ և ապահով ըլլալ թէ ընտիր ապրանք պիտի գնեն կարելի եղածին չափ զեղչուած գինով։ 36–19

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Մանկապարտէզներու համար «Դեմարզարան» անուն Գերմանական և Ամերիկեան մանկավարժական գրութեամբ չինուած գծագրութեան տետրակներ. տետրը 9 տեսակ։

Կեդրոնատեղի Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ Գրատուն։

Հեղինակ

Խ. ԻՆԿԻԼԻՁԵԱՆ

10–6 Ուսուց. Գծգր., Գեղագր. և Ձեռ. Աշխատ Թեան

Ալ. Զաքարեան [illegible]

[illegible]

30-40 [illegible]

[illegible]

[illegible] 12

[illegible]

Վերջին գին

50 32

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Տ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ